

Sveriges kommuner och kampen om

KREATIVITETEN

om Richard Floridas teori i svenska kommuner

av Malin Bergman

Kandidatarbete 15 hp
Programmet för Fysisk Planering
Handledare: Christer Persson
2010-06-18

Sammanfattning

Flera svenska kommuner använder sig av den amerikanska professorn Richard Floridas teori om den kreativa klassen och "creative cities" i sin marknadsföring. Syftet med mitt kandidatarbete är att undersöka om svenska kommuner är kreativa enligt Floridas teori. En jämförande fallstudie har gjorts där tre kommuner som använder sig av Florida i sin marknadsföring har undersökts. Kommunerna är Södertälje, Botkyrka och Ronneby. De tre kommunerna har jämförts med hela riket Sverige, Sveriges tre storstadskommuner samt rapporten *Sweden in the Creative Age*. Målet har varit att pröva vad som händer när en teori skapad för en amerikansk kontext tillämpas i ett svenskt sammanhang. Detta har gjorts genom att ställa följande frågor:

1. Vilka kommuner i Sverige är kreativa enligt Richard Floridas teori?
- 2a. Kan Floridas index tillämpas i Sverige utan att modifieras?
- 2b. Kan ett kreativitetsindex av den typ som Florida konstruerat användas i Sverige och vad mäter det då?
3. Varför använder svenska kommuner Floridas teori?

Jag argumenterar för att det svenska kreativitetsindexet inte mäter samma saker som det amerikanska gör, att en kommun måste vara stor befolkningsmässigt för att kunna använda sig av Floridas teori och för att svenska kommuner använder Floridas teori och det svenska kreativitetsindexet för att marknadsföra sig.

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte	4
Problemformulering	4
Frågeställningar	4
Avgränsning	4
Definition av kreativitet	4
Teori: Floridas teori om den kreativa klassen	5
Kritik mot Floridas teori	10
Sammanfattning	13
Metod: jämförande fallstudie	14
Sammanfattning	16
Det svenska kreativitetsindexet	17
Presentation av rapporten Sweden in the Creative Age	17
Den jämförande fallstudiens resultat	20
Statistik som används i den jämförande fallstudien	20
Resultat från den jämförande fallstudien	28
Diskussion om arbetet och resultatet	36
Reflektion över arbetet	36
Diskussion om kommunernas resultat	37
Sammanfattning	39
Slutsats	41
Svar på frågeställningarna	41
Problematiken med statistik	43
Förslag till fortsatt forskning	43
Slutord	43
Källförteckning	44

Inledning

Hur regional utveckling och tillväxt genereras har alltid engagerat människor. En som på senare år väckt mycket uppmärksamhet är Richard Florida med sin teori om den kreativa klassen och "creative cities". Kort sagt går den ut på att regional utveckling och tillväxt drivs framåt av kreativa människor och deras val av boplatser. Teorin har spridits över hela världen och utgångspunkten i det här kandidatarbetet är att några svenska kommuner använder sig av Floridas teori i sin marknadsföring.

Syfte

Syftet med kandidatarbetet är att undersöka om svenska kommuner är kreativa enligt Richard Floridas teori. Detta görs genom en jämförande fallstudie med tre svenska kommuner som jämförs med rapporten *Sweden in the Creative Age*, samt statistik från Statistiska Centralbyrån gällande hela riket Sverige och de tre storstadskommunerna.

Problemformulering

En del svenska kommuner använder sig av Richard Floridas teori i sin marknadsföring. Detta väcker frågor kring hur en teori baserad på en amerikansk kontext kan fungera i vårt svenska samhälle och om den kan göra det utan att modifieras. Det är också intressant att Floridas teori baseras på städer och s.k. "metropolitan areas". Enligt Nationalencyklopedin (2000-) är "metropolitan areas", eller s.k. "metropolitan statistical areas" (MSA), storstadsregioner som innehåller större städer med omland och där ca 80% av USA:s befolkning finns, alltså mer än 200 miljoner. I ett svenskt sammanhang blir det problem för att insamlingen av statistik inte går till på samma sätt som i USA och för att det inte finns statistik för den här typen av områden. I Sverige samlas statistik in för kommuner och län och inte för större regioner.

Frågeställningar

1. Vilka kommuner i Sverige är kreativa enligt Richard Floridas teori?
- 2a. Kan Floridas index tillämpas i Sverige utan att modifieras?
- 2b. Kan ett kreativitetsindex av den typ som Florida konstruerat användas i Sverige och vad mäter det då?
3. Varför använder svenska kommuner Floridas teori?

Avgränsning

Fokus kommer att vara på Sverige men också relatera till Europa eftersom det i Sverige och Europa har framförts mycket kritik mot Floridas teori.

Definition av kreativitet

Enligt Nationalencyklopedin (2000-) definieras kreativitet som en förmåga till nyskapande, att se verkligheten med nya ögon eller som en frigörelse från etablerade perspektiv.

Teori: Floridas teori om den kreativa klassen

I det här kapitlet presenteras Floridas teori och den kreativa klassen.

Den grundläggande tesen i Richard Floridas teori är ”... att regional tillväxt drivs av kreativa människor som medvetet väljer att bo på platser som är mångfacetterade, toleranta och öppna för nya idéer.” (Florida 2006, s. 296). Teorin bygger på tre avgörande faktorer: Talang, Teknologi och Tolerans och Florida (2006, s. 295) skriver att ”Vart och ett utgör en nödvändig men i sig självt otillräcklig förutsättning; för att kunna attrahera kreativa människor, generera innovationskraft och stimulera ekonomisk tillväxt måste en plats ha alla tre.”

Den första versionen av Floridas kreativitetsindex

För att mäta en regions grundläggande kreativa tillgångar har Florida (2006, s. 290) konstruerat ett kreativitetsindex. Indexet är det främsta måttet på en regions ställning i den kreativa ekonomin och dess långsiktiga ekonomiska potential. Kreativitetsindexet består av 4 lika viktiga faktorer:

1. som ett mått på Talang mäts hur stor andel av arbetsstyrkan som utgörs av den kreativa klassen,
2. som ett mått på Teknologi undersöks innovationskraft mätt i patent per capita, detta mått kallas för innovationsindex,
3. som ett mått på Teknologi undersöks högteknologisk näring genom att Florida använder Milken Insititutes erkända Tech Pole Index, som Florida kallar för högteknologiindex. Enligt Florida (2006, s. 387-388) mäter högteknologiindexet hur stor andel av landets sammanlagda högteknologiska produktion som regionen bidrar med samt hur stor andel av regionens totala produktion som skapas av de högteknologiska näringarna i området jämfört med ett nationellt genomsnitt,
4. och sist, som ett mått på Tolerans mäts mångfald med hjälp av gayindex som är ett bra mått på hur öppen en plats är mot olika sorters människor och idéer enligt Florida. Florida (2006, s. 388) förklarar att gayindexet räknas ut genom att dividera andelen homosexuella i en region med andelen av USA:s totala befolkning som bor i regionen. Florida (2006, s. 290) kallar regioner som får höga poäng i kreativitetsindexet för kreativa centra.

Den andra versionen av Floridas kreativitetsindex

Inför pocketupplagan av boken *Den kreativa klassens framväxt* har Florida (2006, s. 407) uppdaterat de indikatorer som tillsammans utgör kreativitetsindexet:

1. det främsta måttet på Talang är fortfarande hur stor andel av arbetsstyrkan som utgörs av den kreativa klassen,
2. ett av måtten på Teknologi är fortfarande innovationsindexet, men definitionen har uppdaterats till att vara ett mått på regioners årliga patenttillväxt från 1990-1999.
3. det andra måttet på Teknologi är fortfarande högteknologiindexet och det har inte ändrats alls
4. och måttet på Tolerans har breddats avsevärt, framförallt, menar Florida, för att det finns nya uppgifter i folkräkningen. Detta nya mått på mångfald kallar Florida (2006, s.

388) för sammansatt mångfaldsindex. Det tidigare måttet byggde enbart på gayindex men tillsammans med gayindex ingår nu även 3 andra mått:

- smältdegelindex, som visar andel utlandsfödda,
- bohemindex, som enligt Florida (2006, s. 388) är ett mått på antalet konstnärligt kreativa människor i en region (konstnärligt kreativa inkluderar författare, designers, musiker, kompositörer, regissörer, konstnärer, skulptörer, fotografer, dansare, artister och skådespelare)
- och ett mått på integration, avslutar Florida (2006, s. 407). Måttet på integration mäter koncentrationen av olika etniska grupper i varje folkräkningsområde inom en "metropolitan statistical area" och hur det stämmer med den totala sammansättningen av etniska grupper i området.

Florida (2006, s. 407-408) skriver att sex etniska grupper ingår i uppgifterna kring måttet på integration:

- vita, icke latinamerikaner
- svarta, icke latinamerikaner
- asiater/sydasiater, icke latinamerikaner
- andra (inklusive blandade), icke latinamerikaner
- vita latinamerikaner
- icke vita latinamerikaner.

Andelen av dessa olika grupper i varje folkräkningsdistrikt i varje "metropolitan statistical area" jämförs med den etniska sammansättningen av hela befolkningen. Målet är att se i vilka regioner som mångfalden bara finns på ytan, där den totala befolkningen består av många olika etniska grupper men som i verkligheten lever helt olika liv i helt olika områden.

Vid uppdateringen av Floridas (2006, s. 408) kreativitetsindex indikatorer skapades också ett helt nytt index som kallas för ojämlikhetsindexet. Det indexet jämför lönerna i den kreativa klassen med lönerna i service- och arbetarklassen. Ett högt värde på ojämlikhetsindexet visar att området har en hög andel invånare som antingen tjänar väldigt mycket pengar eller som tjänar väldigt lite. Alltså är det få som har löner som ligger nära genomsnittet. Florida (2006, s. 408) påpekar att ojämlikhetsindexet inte ingår i kreativitetsindexet, men att relationen mellan de båda indexen är "fascinerande och oroväckande". Korrelationen mellan kreativitet och ojämlikhet är stark menar Florida och det innebär att ju mer kreativ en region är desto större är inkomstklyftorna.

De olika klasserna

Vid sidan av den kreativa klassen har en annan social grupp vuxit fram, Florida (2006 s. 105) kallar den för serviceklassen. Inom serviceklassen finns människor med lågstatusjobb inom ekonomins servicesektor som ofta är lågavlönade och de har liten eller ingen självbestämmanderätt. Exempel på yrken är servitörer, vaktmästare, hemtjänstarbetare, affärsarbeten, säkerhetsvakter med flera. Florida menar att serviceklassens tillväxt de senaste åren till stor del beror på den kreativa ekonomins behov. Medlemmarna ur den kreativa klassen tjänar gott om pengar och jobbar ofta länge och oregelbundet så de har ett allt större behov av service som tar hand om och utför deras grovjobb. En del människor är enligt Florida tillfälliga medlemmar i serviceklassen, till exempel studenter som jobbar extra. De rörliga medlemmarna i serviceklassen kommer troligen senare att tillhöra den

kreativa klassen. Florida (2006, s. 104) påpekar också att en del yrken som nu räknas till serviceklassen i framtiden kan bli en del av den kreativa klassen, kanske till och med en del av den superkreativa kärnan, eftersom allt fler yrken får en kreativ grund och det gör att det kreativa innehållet ökar.

Precis som yrken som idag räknas tillhöra serviceklassen kan bli mer kreativa så gäller samma sak för yrken som räknas tillhöra arbetarklassen och även dessa kan i framtiden komma att räknas till den kreativa klassen, menar Florida (2006, s. 104). Skillnaden mellan medlemmar ur den kreativa klassen och service- och arbetarklassen är att de senare klasserna främst får betalt för att utföra arbetsuppgifter enligt ett system jämfört med medlemmarna ur den kreativa klassen som främst får betalt för att skapa, skriver Florida (2006, s. 35). Den kreativa klassens medlemmar har också arbeten som är mer flexibla och självständiga. Florida (2006, s. 283) avslutar med att det generellt sett finns väldigt få regioner som både är kreativa centra och starka fästen för arbetarklassen.

De tre T:na

Teknologi, Talang och Tolerans är alltså de tre avgörande faktorerna, populärt kallat de "de 3 T:na". De behövs för att kunna attrahera kreativa människor, generera innovationskraft och stimulera ekonomisk tillväxt, enligt Florida (2006, s. 295). Vidare argumenterar Florida (2006, s. 314-315) för att kreativt kapital är viktigare för regional tillväxt än humankapital och högteknologi, eftersom Florida menar att ingen av dessa faktorer finns utan kreativt kapital. Städer har mycket att vinna på att vara öppna, välkomnande och mångsidiga anser Florida. Vidare skriver Florida (2006, s. 306) att medlemmarna ur den kreativa klassen uppskattar toleranta och öppna platser eftersom de ofta är födda utomlands eller flyttar från en region till en annan och det viktigaste för dem är att bo på en plats där de kan passa in och leva som vanligt utan att människor runt omkring höjer på ögonbrynen. Det är extra viktigt menar Florida eftersom medlemmarna i den kreativa klassen ofta blev stämplade som nördar under uppväxten och att en del hade udda vanor och klädstilar.

Förhållandet mellan de tre T:na

Florida (2006, s. 298) menar att han och hans kollegors upptäckter visar att både innovation och högteknologisk näring är starkt kopplat till höga koncentrationer av den kreativa klassen och till talang i allmänhet. Det är fullt förståeligt att det statistiska sambandet mellan talangindexet och centren för den kreativa klassen är det starkaste av alla samband i analysen menar Florida (2006, s. 299). Detta eftersom medlemmarna i den kreativa klassen nästan alltid är högutbildade. Medlemmarna i den kreativa klassen utför arbeten inom kunskapsintensiva branscher, till exempel teknologinärings, finansmarknaden eller juridiska och medicinska inrättningar och detta kräver att de har en hög utbildningsnivå och därför blir nivån på humankapitalet högt. (Florida, 2006, s. 103)

Richard Florida med kollegor har också undersökt förhållandet mellan invandring, eller andel utlandsfödda, med koncentrationen av högteknologisk verksamhet. Enligt Florida (2006, 301-302) är det uppenbart att invandring går hand i hand med högteknologisk näring, men samtidigt påpekas att det däremot inte hör ihop med innovation, där finns

inget statistiskt samband. Det är heller inte självklart att platser som är öppna för invandrare blir ledande kreativa centra.

Florida (2006, s. 303-304) framhåller att även om invandring är viktigt för regional tillväxt finns det andra indikatorer för mångfald som är ännu viktigare, en sådan är koncentrationen av homosexuella individer i olika regioner, det s.k. gayindexet. Florida menar att gayindexet är ett bra mått på mångfald eftersom homosexuella som grupp har blivit hårt diskriminerade och att deras försök till integration i samhället har mött hårt motstånd, vilket innebär att en plats som är välkomnande mot homosexuella med största sannolikhet är öppen för alla sorters människor. Detta tyder enligt Florida på att en plats har låga inträdesbarriärer för humankapital. Florida (2006, s. 21) skriver också att de nordeuropeiska länderna, och speciellt de skandinaviska, har en tydlig konkurrensfördel när det gäller toleranta och öppna attityder.

Florida (2006, s. 312-313) har också systematiskt granskat vilka effekter kreativitet och mångfald har på regioners innovation (mätt som patent per capita). Samtidigt söktes det också efter andra faktorer, till exempel blandningen av näringar och humankapital. Enligt Florida bekräftade resultaten teorin om kreativt kapital och också att innovation är starkt kopplat till specialiserat kreativt kapital.

Människoklimatet

Nyckeln till framgång är enligt Florida (2006, s. 346-347) att skapa världens bästa människoklimat. Ett gott affärsklimat är också viktigt, men Florida anser att människoklimatet är betydligt viktigare och att det gäller att skapa en strategi för att attrahera och hålla kvar människor, speciellt, men inte bara, de som är kreativa. Det finns dock ingen universallösning för hur ett bra människoklimat skapas, påpekar Florida. Medlemmarna i den kreativa klassen är dessutom olika när det kommer till ålder, etnicitet, ras, civilstatus och sexuell läggning, vilket gör att det blir en utmaning.

Platsens betydelse

Florida (2006, s. 15) argumenterar för att "...platsen är vår tids viktigaste ekonomiska och sociala enhet." Florida menar att det är platsen som gör att människor paras ihop med jobb och jobb med människor och att platser också är ekosystem som tar upp vår mänskliga kreativitet och omvandlar den så att den får ett ekonomiskt värde. Ekonomisk tillväxt är komplicerat, påpekar Florida (2006, s. 16). Tidigare har till exempel välstånd kommit från platsbundna resurser som bördig jord eller råvaror, men idag är den främsta resursen kreativa människor, och till skillnad från bördig jord och råvaror, är de väldigt rörliga.

Ekonomisk funktion

Den viktigaste poängen enligt Florida (2006, s. 102) är att den kreativa klassen i grunden är ekonomisk. Enligt Florida definieras den kreativa klassen som en ekonomisk klass och Florida menar att dess ekonomiska funktion både bär upp och genomsyrar medlemmarnas sociala och kulturella livsstilsval. Den kreativa klassen består av människor som genom sin kreativitet skapar ett ökat ekonomiskt värde. Florida (2006 s. 105) menar att företag och andra organisationer uppskattar kreativitet på grund av att det genererar ekonomiska

resultat och att individer gillar kreativitet för att det då är lättare för dem att uttrycka sig och det gör att de trivs med sina jobb.

Kritik mot Floridas teori

I den här delen tas delar av den kritik som framförts mot Floridas teori upp. Kritiken tas upp för att skapa en tydligare bild av Floridas teori. De forskare som nämns är Björn Asheim, Ann Markusen och Högni Kalsö Hansen.

Asheim och Hansen

I artikeln Knowledge Bases, Talents, and Contexts: on the Usefulness of the Creative Class Approach in Sweden (Asheim & Hansen, 2009, s. 428) påpekar författarna att kritiken mot Floridas teori kan delas in i två huvuddelar, en del som ifrågasätter de empiriska bevisen eller avsaknaden av dem och den andra delen fokuserar på den teoretiska basen och politiska rekommendationer. I den första delen hänvisar Asheim och Hansen till Glaeser (Glaeser, 2004, se Asheim & Hansen, 2009, s. 428) som menar att definitionen av den kreativa klassen inte skiljer sig från det redan etablerade begreppet humankapital. Talangfulla och kreativa människor kommer inte enbart till en region på grund av bekvämlighet som Florida enligt Asheim och Hansen påstår, utan för att attraktionen av talangfulla människor genererar en efterfrågan på service som i sin tur skapar jobb för mellan- och lågutbildad arbetskraft.

Med hjälp av ett kunskapsbaserat tillvägagångssätt argumenterar Asheim och Hansen (2009, s. 429) för att det är naivt att tro att en kreativ klass bestående av så många olika individer har samma preferenser när de ska välja var de ska leva och arbeta. Vidare menar författarna att de olika kunskapsbaser som finns i industrierna som medlemmarna i den kreativa klassen arbetar inom resulterar i olika val vad gäller boende, arbete, livsstil och boendeplats. Detta får konsekvenser för vad som betyder mest, ett människoklimat eller ett affärsklimat, när det gäller beslut kring lokalisering. Alltså menar Asheim och Hansen att teorin om den kreativa klassen skulle vinna på att tillföra en distinktion mellan de olika kunskapsbaserna (analytisk, syntetisk och symbolisk) som industrierna finns inom, för att visa att olika kunskapsbaser beror på olika typer av talang i olika former och faser av innovationsprocessen.

Asheim och Hansen (2009, s. 425-426) skriver att Floridas teori ofta adopteras utan tanke på om teorin passar in i den speciella urbana och regionala miljö som finns på platsen det gäller. Vidare anser författarna att Florida menar att människor som jobbar inom växande högteknologiska och kreativa branscher inte följer efter jobben, utan tvärtom att jobben följer efter människorna. Detta är något som är tvärt emot det som tidigare ansetts allmänt känt. Asheim och Hansen (2009, s. 426) skriver att den vitt spridda acceptansen av Floridas teori väcker frågan om ifall teorin är giltig när den införs i olika ekonomiska, sociala, politiska och kulturella sammanhang som ofta skiljer sig från USA.

Ett annat problem med Floridas teori är enligt Asheim och Hansen (2009, s. 433) skillnaden i storlek på de regioner som används i Sverige jämfört med storleken på de regioner som används i USA. Regionerna i USA som Florida använder är mycket större befolkningsmässigt än de regioner som finns i Sverige. Asheim och Hansen påpekar att ett annat centralt antagande är att talangfulla människor inom den kreativa klassen är mycket

mobila. Hansen och Niedomysl (2009, se Asheim & Hansen, 2009, s. 433) visar att detta inte är fallet i Sverige och en anledning till att det är så är att Sverige har ett mer omfattande socialt skyddsnät än USA. I Sverige får arbetslösa ekonomisk ersättning medan i USA är den som blir arbetslös utlämnad att klara sig själv. En annan skillnad mellan Sverige och USA är att det i USA är färre kvinnor på arbetsmarknaden jämfört med i Sverige. Det beror främst på skillnaden i strukturen mellan det svenska samhället och det amerikanska. I det svenska samhället, som har en högre andel kvinnor på arbetsmarknaden, och där de flesta familjer alltså har två personer som arbetar, är människor inte lika mobila som i USA.

Slutligen konstaterar Asheim och Hansen (2009, s. 439) att ett människoklimat tenderar att vara viktigare för människor inom de analytiska och symboliska delarna av kunskapsbasen än för människor inom de syntetiska delarna av kunskapsbasen, här gäller affärsklimatet i första hand. Framförallt menar Asheim och Hansen (2009, s. 440) att teorin om den kreativa klassen skulle vinna på att lägga till perspektivet med olika kunskapsbaser, teorin blir då mer användbar. Det viktiga är att teorin om den kreativa klassen inte helt okritiskt tas emot utan modifieras för att passa till den regionala utvecklingsplan som finns för den plats där den är aktuell.

Markusen

Ann Markusen har också framfört kritik mot Floridas teori och hon inleder sin artikel med att skriva att hon argumenterar för att "...talent, skill and creativity are not synonymous with higher education." (Markusen, 2006, s. 1921). Markusen (2006, s. 1922-1923) menar att kreativitet är ett mycket luddigt begrepp och att Floridas gruppering av den kreativa klassen är baserad på yrkesgrupper utan att Florida har bildat sig en uppfattning om vilka yrken dessa yrkesgrupper faktiskt innehåller. Markusen påpekar vidare att många yrken inom den kreativa klassen säkert är kreativa, men framhåller också att yrken såsom piloter, fartygsingenjörer och skraddare som enligt Florida inte är kreativa, faktiskt också kan vara kreativa. Diskussionen om den kreativa klassen blir förvanskad eftersom Florida är väldigt selektiv i sitt val av intervjuer som ska visa hur den kreativa klassen är, Markusen menar att dessa inte är representativa för den kreativa klassen som helhet.

Markusen (2006, s. 1923) anser att Floridas påståenden om sambandet mellan den kreativa klassen, mångfald och urbana rum är ett problem. Genom att använda "metropolitan areas" i sin statistik har Florida möjlighet att ignorera det viktiga rumsliga mönstret som skapas efter var människor bor och arbetar i staden. Något som också bekymrar Markusen är hur Florida behandlar mångfald. Florida ser på hushåll där det bor människor av samma kön som om de boende vore partners och alltså förmodligen homosexuella. Markusen hänvisar till Clark (2004, se Markusen 2006, s. 1923) och Glaeser (2004, se Markusen 2006, s. 1923) vilka hon menar har konstaterat att Floridas gayindex har ett mycket starkt samband med utbildningsnivå, jag tolkar det som att Markusen menar att Florida har misstolkat vilken relation de boende har till varandra och alltså tror att det är två homosexuella som bor ihop när det i verkligheten kan vara två studiekamrater.

Slutligen poängterar Markusen (2006, s. 1924) att mänsklig kreativitet inte kan jämföras med antal år i skolan, i stället menar Markusen att människor oavsett kunskapsnivå bär på

en avsevärd uppfinningsriktighet. Människor som levt på gatan kan utföra briljant ficktjuveri eller reparatörer och tekniker kan hitta på anmärkningsvärda sätt att laga maskiner på, ibland så att maskinerna till och med blir bättre. Avslutningsvis påpekar Markusen mycket bestämt att det är inkorrekt och direkt farligt att dela upp människor baserat på stora yrkesgrupper för att med hjälp av det säga om de är kreativa eller inte.

Hansen

I avhandlingen *The Urban Turn and the Location of Economic Activities* tar Hansen (2008, s. 83) upp den kritik som förekommit mot teorin om den kreativa klassen. Hansen tar upp Glaeser (2005, se Hansen 2008, s. 84) och skriver att enligt Glaesers statistisk är befolkningstillväxt en större influens på talang än vad indikatorer på tolerans, kreativitet och innovation är. Hansen påpekar dock att Glaeser endast diskuterar den kreativa klassens superkreativa kärna, vilket i stor utsträckning är majoriteten av humankapitalet. Glaeser diskuterar alltså inte den kreativa klassen med hänsyn till den övergripande kreativa klassen, vilket Florida gör.

Eftersom Glaeser (2005, se Hansen 2008, s. 84) enbart undersöker den kreativa klassens superkreativa kärna i sin analytiska kritik mot Florida fås enligt Hansen (2008, s. 84) antagligen bara halva historien. Detta beror på att personer som är yrkesverksamma inom kreativa näringar (som är den andra delen av den kreativa klassen), inte nödvändigtvis är högutbildade utan kan ha arbetat sig upp i hierarkin eller från början har ett kreativt tankesätt.

Hansen (2008, s. 84) menar att Glaeser har hittat positiva samband mellan städer med befolkningstillväxt och koncentrationer av högutbildade, vilket indikerar att växande städer är mer kapabla att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Däremot har Glaeser inte hittat något samband mellan befolkningstillväxt och innovationsindex, gayindex och boheminde, dessa index har liten betydelse för befolkningstillväxten jämfört med talang enligt Glaeser.

Hansen (2008, s. 86) avslutar med den kritik som påpekats av Peck (2005, se Hansen 2008, s. 86). Peck beskriver tre problem som beslutsfattare kommer ställas inför när de försöker implementera strategier som är baserade på teorin om den kreativa klassen. För det första kommer då alla städer att kämpa om samma rörliga talangfulla yrkesgrupp och i slutändan kommer antagligen samma strategi för att locka dem att användas. Peck hoppas dock att många städer ger strategin en lokal anknytning.

För det andra kommer denna jakt på kreativa människor enligt Peck (2005, se Hansen 2008, s 86-87) att göra att fokus kommer ligga på att skapa attraktiva närmiljöer för de individer som räknas till den kreativa klassen. Eventuellt kan detta göra att fokus flyttas från lokala utmaningar, till exempel problem med växande socio-ekonomiska orättvisor. Detta är en mycket relevant angelägenhet som väcker frågan om i fall fokus på kreativitet kan få konsekvenser för segmenterade och icke-kreativa grupper i samhället. Alltså måste planeringspolitik vara tvåsidig menar Peck, å ena sidan ska fokus ligga på att attrahera och behålla den kreativa klassen och å andra sidan måste fokus också ges till att bevara de autentiska urbana miljöer som finns i staden.

Avslutningsvis argumenterar Peck (2005, se Hansen 2008, s. 87) för att kultur i gatunivå kan vara både en konsekvens av ekonomisk tillväxt och en anledning till detsamma. Peck menar att det är ett resonemang, likt hönan och ägget, vilket kom först? Detta är viktigt för om teorin om den kreativa klassen är giltig eller ej, eftersom det beror på om teorin ska ses som en utvecklingsstrategi istället för som en överlevnadsstrategi för redan kreativa städer. Till sist påpekar Peck att om det ska ses som konsekvens eller anledning antagligen blir en fråga för den undersökande.

Sammanfattning

Asheim och Hansen menar att Floridas teori skulle vinna på att lägga till ett kunskapsbaserat tillvägagångssätt eftersom olika delar av den kreativa klassen platsar inom olika kunskapsbaser. Om ett affärsklimat eller ett människoklimat är viktigast för en individ beror enligt Asheim och Hansen på vilken sorts kunskapsbas individen tillhör. Asheim och Hansen anser att två av problemen med Floridas teori är att den dels accepteras utan att modifieras och dels att Sverige skiljer sig från USA.

Markusen argumenterar för att kreativitet och lång utbildning inte måste höra ihop och att Florida inte varit tillräckligt noga i urvalet av vilka yrken som ingår i den kreativa klassen. Gayindexet menar Markusen inte är tillförlitligt eftersom det har ett starkt samband med utbildningsnivå. Markusen anser att Florida har förväxlat studiekamrater som bor ihop med personer som är homosexuella.

Hansen menar att Glaesers statistik indikerar att städer med växande befolkning är mer kapabla att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Hansen avslutar med de tre problem som Peck tar upp. För det första att städer i kampen om den kreativa klassen kommer tillämpa nästan samma strategier för att locka dem till sig, för det andra att jakten på kreativa människor eventuellt kan minska fokus på lokala problem som socio-ekonomiska orättvisor samt avslutningsvis att en viktig faktor för om Floridas teori anses giltig eller ej är om den ska ses som en utvecklingsstrategi eller en överlevnadsstrategi.

Sverige och USA skiljer sig åt och därför är det intressant att undersöka vad som händer när Floridas teori tillämpas i ett svenskt sammanhang. Eftersom länderna skiljer sig bör det undersökas vad Floridas index egentligen mäter i Sverige.

Metod: jämförande fallstudie

I det här kapitlet presenteras metoden, hur kommunerna som ingår i den jämförande fallstudien har valts ut och vilka indikatorer som kommer att undersökas i den jämförande fallstudien.

Metoden som ska användas för att undersöka frågeställningarna är en fallstudie. Enligt Martyn Denscombe (2009, s. 59) är en fallstudie inriktad på enbart en enda undersökningsenhet. Det öppnar för en möjlighet att gå på djupet i undersökningen och det är ofta det som är meningen, påpekar Denscombe (2009, s. 60). En av fallstudiens starka sidor, menar Denscombe (2009, s. 61) är möjligheten att använda olika källor, olika typer av data och olika forskningsmetoder.

En fallstudie kräver att forskaren gör ett noga avvägt val beträffande vilket eller vilka fall som ska vara med, bland ett stort antal möjliga fall. Denscombe (2009, s. 63) påpekar att det är viktigt att tänka på två saker, för det första att fallen inte väljs slumpmässigt utan utifrån kända attribut, detta eftersom det är en specifik variabel som ska undersökas. För det andra måste det kriterium som används för att välja ut ett fall, vara befogat som en väsentlig del av metodologin. Om undersökningen ska studera små företag inom en specifik bransch är kriteriet för att välja ett särskilt företag dess storlek (Denscombe 2009, s. 64). I den jämförande fallstudien av de tre svenska kommunerna är kriteriet om kommunerna använder sig av Florida i sin marknadsföring eller ej.

Några av de nackdelar som finns med fallstudier är enligt Denscombe (2009, s. 72) att den är känslig för kritik som gäller trovärdigheten i de generaliseringar som görs utifrån fallstudiens resultat och att det kan vara svårt att definiera fallets gränser på ett tydligt och entydigt sätt. Poängen med en fallstudie är att den erbjuder en möjlighet att förklara varför vissa resultat uppstår, inte att ta reda på vilka dessa resultat faktiskt är (Denscombe 2009, s. 61).

En jämförande fallstudie innebär att olika fall jämförs för att tydliggöra och dra lärdom av de skillnader och likheter som finns dem emellan (Denscombe 2009, s. 63). Jämfört med en vanlig fallstudie innebär det att en jämförande fallstudie kan kräva ytterligare detaljer, till exempel: fysisk lokalisering, historisk lokalisering, social lokalisering och institutionell lokalisering. (Denscombe 2009, s. 70)

Robert K Yin (2007, s. 76) menar att en flerfallsdesign av fallstudien, en fallstudie med flera fall, alltid är att föredra framför en enfallsdesign, en fallstudie med bara ett fall, om det är möjligt att välja. Yin påpekar att även om det bara finns tid och råd att genomföra en tvåfallsstudie ökar sannolikheten att det blir en bra undersökning. Sannolikheten för en bättre undersökning ökar särskilt i jämförelse med en enfallsstudie där forskaren som Yin (2007, s. 76) skriver har "...lagt alla ägg i en korg." Det viktiga är dock att de analytiska fördelarna blir större när två fall eller fler, studeras.

Hur kommunerna som ingår i den jämförande fallstudien har valts ut

För att hitta de kommuner som använt sig av Richard Florida i sin marknadsföring har Google använts med sökfraserna "kreativ kommun", "kreativa kommunen" och "Richard Florida kreativ kommun". Google visar de träffar med flest och smartast "taggade" dokument, skärmsidor och nyheter så sökningen på Google visar inte mer än att Richard Florida nämns på kommunens hemsida. Det innebär att Floridas namn kan nämnas i ett helt annat sammanhang än det som används i den här jämförande fallstudien eller att den som nämnt Richard Florida inte är kommunen själv utan en anonym person som besöker kommunens hemsida. För att kontrollera att Richard Florida nämns i ett sammanhang som överensstämmer med den jämförande fallstudien har en sökning med sökfrasen "Richard Florida" gjorts på respektive kommuns hemsida.

Eftersom tiden är begränsad och det i rapporten *Sweden in the Creative Age* (Tinagli, 2007) redan finns ett kreativitetsindex där Sveriges alla kommuner är rankade kommer alltså en jämförande fallstudie att göras. Tre kommuner i Sverige kommer undersökas, Botkyrka kommun, Södertälje kommun och Ronneby kommun. Anledningen till att de tre kommunerna har valts ut är för att de på något sätt använder sig av Richard Florida och teorin om den kreativa klassen i sin marknadsföring.

Kommunerna som har ingått i den jämförande fallstudien

Södertälje kommun är enligt det svenska kreativitetsindexet som presenteras i rapporten *Sweden in the Creative Age* Sveriges mest kreativa kommun vilket kommunen nämner på sin hemsida. Södertälje kommuns koncerndirektör Kjell Hasslert menar att "vår ambition är att bli en internationell huvudstad och detta är ett kvitto på att vi är på rätt väg". (Åkerblad, 2007)

Botkyrka kommun marknadsför sig som en av Sveriges mest internationella och kreativa kommuner och Richard Florida nämns i ett citat som tagits ur Stockholms läns landstings rapport 1:2008 Kultur i regional utvecklingsplanering. (Botkyrka kommun, 2008, s. 6)

Ronneby kommun nämner i en framtidsvision Richard Floridas 3T teori och utifrån det skapas ett initiativ kallat "Ronneby Creative City Initiative" och förkortat "Ronneby 3T". I framtidsvisionen påpekas att Ronneby kommun har fått ta del av de dataanalyser som Högni Kalsö Hansen gjort och att Ronneby enligt resultatet ligger bra till i förhållande till sin storlek. (Informationsenheten Ronneby kommun, 2005, s. 8). Ronneby kommun argumenterar för att Floridas teori kan tillämpas i kommunen i följande citat: "Under vårt besök i Lund ställde vi frågan om det är möjligt att implementera T-modellen på en mindre plats som Ronneby. Ronneby ligger enligt Asheim och Kalsø Hansen inom ett attraktivt geografiskt område. Platsen har alla möjligheter att utvecklas till en kreativ plats.". (Informationsenheten Ronneby kommun, 2005, s. 6-7)

Indikatorerna som ska studeras i fallstudien

I rapporten *Sweden in the Creative Age* (Tinagli 2007, s. 46) undersöks 3 (för Talang och Teknologi) respektive 4 (för Tolerans) indikatorer för varje T. I den jämförande fallstudien undersöks två indikatorer för två av T:na. Att inte fler indikatorer undersöks och för alla 3 T:na beror på begränsad tid och möjlighet att få tag på material. De indikatorer som

undersöks är; för Talang undersöks kreativ klass och humankapital och för Tolerans undersöks utrikesfödda och gaytolerans. Anledningen till att en eller flera indikatorer från Teknologi inte undersöks är för att statistiken från Statistiska Centralbyrån inte är tillräckligt utförlig. (Se mer om detta under Resultatdelen).

Kreativ klass, humankapital, utrikesfödda och gaytolerans är de fyra indikatorer som kommer undersökas i den jämförande fallstudien. Förutom att undersöka indikatorerna i de tre kommunerna; Botkyrka, Södertälje och Ronneby, kommer samma indikatorer också att undersökas för hela riket Sverige och för de tre storstadskommunerna, Stockholm, Göteborg och Malmö. De tre fallen i den jämförande fallstudien kommer sedan att jämföras med riket, Stockholms kommun, Göteborgs kommun och Malmö kommun för att utifrån jämförelsen föra ett resonemang kring varför de tre kommunerna från den jämförande fallstudien har de placeringar de har på det svenska kreativitetsindexet som presenterats i rapporten *Sweden in the Creative Age* (Tinagli 2007).

Den data som används till indikatorerna kreativ klass, humankapital och utrikesfödda är statistik hämtad från Statistiska Centralbyrån. På statistiken har beräkningar utförts och diagram gjorts i programmet Numbers (Apples motsvarighet till Excel). För att undersöka indikatorn gaytolerans har de resultat som Riksförbundet För Sexuellt Likaberättigande (RFSL) kommit fram till i sin undersökning och som sammanställts i rapporten: RFSL:s kommunundersökning 2006 (RFSL, 2006) använts.

Sammanfattning

Metoden som använts för att undersöka frågeställningarna är en jämförande fallstudie. En av fördelarna med en fallstudie är att forskaren kan använda olika typer av data och forskningsmetoder och en av nackdelarna är att det kan vara svårt att definiera fallstudiens gränser på ett tydligt sätt. En fallstudie som består av mer än ett fall är alltid att föredra eftersom de analytiska fördelarna blir större.

De tre kommuner som ingår i den jämförande fallstudien är Södertälje, Botkyrka och Ronneby. De har valts ut genom en sökning på Google och kommunernas användning av Richard Floridas teori i sin marknadsföring har bekräftats genom sökningar på kommunernas egna hemsidor.

Fyra indikatorer kommer att undersökas i den här jämförande fallstudien; *kreativ klass, humankapital, utrikesfödda* och *gaytolerans*. Datan till de fyra indikatorerna hämtas från Statistiska Centralbyrån och RFSL:s rapport RFSL:s kommunundersökning 2006. Indikatorerna kommer undersökas för de tre kommunerna i den jämförande fallstudien, för hela riket Sverige och för de tre storstadskommunerna, Stockholm, Göteborg och Malmö. De tre kommunernas placeringar på det svenska kreativitetsindexet kommer diskuteras genom jämförelser mellan den jämförande fallstudiens tre kommuner och hela riket Sverige, de tre storstadskommunerna samt rapporten *Sweden in the Creative Age*.

Utifrån detta kommer ett resonemang om ifall någon av de fyra indikatorer som undersökts har haft större inverkan på kommunens plats på det svenska kreativitetsindexet än de andra. En diskussion om problematiken med statistik kommer också att föras.

Det svenska kreativitetsindexet

Presentation av rapporten *Sweden in the Creative Age*

I det här kapitlet presenteras rapporten *Sweden in the Creative Age*. I rapporten undersöks kreativitet i svenska län och kommuner och det har sedan sammanställts i ett svenskt kreativitetsindex.

Varför rapporten gjordes och vilka som står bakom

Tinagli (2007, s. 6-8) påpekar att det inte är de traditionella ekonomiska makterna som Frankrike och Tyskland som leder vägen i det nya ekonomiska systemet. Det är istället en grupp ganska små nordiska länder, med Sverige i spetsen, som gör det. Frågan är dock vad som ligger bakom denna succé? skriver Tinagli och menar att denna studie är ett första försök att analysera varför Sverige har en konkurrenskraftig fördel. Målet är att försöka förstå hur den svenska konkurrenskraften är fördelad över landet, för att ta reda på var styrkorna respektive de tuffaste utmaningarna finns.

Sweden in the Creative Age är skriven av Richard Florida, Patrik Ström, Evelina Wahlqvist och Irene Tinagli, som är huvudförfattare. Rapporten är gjord i ett samarbete mellan Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, där Patrik Ström är docent vid institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi, och Creativity Group Europe, som Irene Tinagli är research director för. Richard Florida är professor i Public Policy vid George Mason University, grundare av Creative Class Group och medgrundare till Creativity Group Europe. Evelina Wahlqvist är assisterande forskare och doktorand vid institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi vid Göteborgs Universitet. (Tinagli, 2007)

Rapporten är skriven på engelska och ett problem är att författarna använder olika engelska ord för det svenska ordet län. Ibland benämns det med det engelska ordet region och ibland med det engelska ordet county. Detta har skapat förvirring vid förståelsen av texten.

Rapportens syfte

Rapporten ska utvidga de koncept och indikatorer som introducerades i Floridas bok *Den kreativa klassens framväxt* och i *Europe in the Creative Age* till en regional svensk kontext. Rapporten *Sweden in the Creative Age* analyserar svenska regioners och städers konkurrenskraft i den nya kreativa ekonomin genom att skapa indikatorer som visar hur regioner och städer presterat inom faktorerna Talang, Teknologi och Tolerans, de s.k. 3 T:na för ekonomisk tillväxt och utveckling. Den studerar de pågående förändringar som har skett i Sverige under de senaste 15 åren i ljuset av det nya globala ekonomiska systemet. (Tinagli, 2007, s. 6-8) Utvecklingen mäts och analyseras för alla Sveriges län och kommuner.

Rapportens upplägg

Varje T redovisas i var sitt index där alla Sveriges län rankas. Författarna visar hur de har gått tillväga och vilken statistik som använts. (Tinagli, 2007, s. 10-34) Det första kapitlet behandlar T:et Talang, det andra kapitlet undersöker Teknologi och det tredje Tolerans.

Ett index kallat för "The Overall Swedish Creativity Index", det svenska kreativitetsindexet, redovisas också. Det är baserat på de resultat som varje län fått inom respektive T (Tinagli, 2007, s. 35-36). I bilaga 5 finns ett index för kommunnivå.

Nästa kapitel redogör för "The Creativity Trend Index" och "The Creativity Matrix". "The Creativity Trend Index" visar hur varje län har utvecklats under de senaste 15 åren (Tinagli, 2007, s. 39). En jämförelse mellan "The Creativity Trend Index" och det svenska kreativitetsindexet har skapat "The Creativity Matrix". Det är ett verktyg som analyserar länens utveckling de senaste 15 åren samt deras nuvarande placering på ett mer dynamiskt vis, menar Tinagli (2007, s. 41-42). Utifrån "The Creativity Matrix" placeras alla Sveriges län i fyra grupper:

1. Första gruppen kallas: "Leaders". Här placeras de län som har en hög placering på kreativitetsindexet kombinerat med en hög tillväxt av sin kreativa kapacitet.
2. Andra gruppen kallas: "Up and comers": Här placeras länen som har lägre placering på kreativitetsindexet men relativt hög tillväxt av sin kreativa kapacitet.
3. Nästa grupp kallas: "Sleeping beauties". Här placeras de län som har relativt höga placeringar på kreativitetsindexet men som inte lyckats upprätthålla sin tillväxt av kreativ kapacitet och kreativa tillgångar.
4. Den sista gruppen kallas: "Laggards". Länen i den här gruppen har låga placeringar på kreativitetsindexet och låg tillväxt av kreativitet. Tinagli (2007, s. 42) skriver att "They will find it hard to compete in the Creative Age unless they undergo major initiatives and transformation."

Rapportens slutsatser

Tinagli (2007, s. 43) slår fast att större urbana områden verkar ha en fördel när det gäller att attrahera kreativa och talangfulla individer. Detta återspeglas i undersökningarna av Sveriges kommuner menar Tinagli, eftersom kommuner som ligger i områden i anslutning till större städer tenderar att ha bättre förutsättningar än kommuner som ligger mer isolerat till. Förutom att kommunens geografiska plats och struktur är viktig pekar Tinagli (2007, s. 44) på att investeringar i utbildning och graden av innovativitet inom högteknologisk industri har stor betydelse vid stöd för tillväxt i både stora och små län.

Bilagornas innehåll

Bilaga 1 visar strukturen på Sveriges län. För varje län finns information om vilken kommun som är den största, hur många kommuner som finns i länet totalt, länets befolkningsmängd, befolkningsmängden i den största kommunen och hur stor andel av Sveriges totala befolkning som finns i länet.

Bilaga 2 visar vilken metod som använts. Bilagan består av två delar: den första visar hur det svenska kreativitetsindexet är uppbyggt och den andra definierar de begrepp som ingår i det svenska kreativitetsindexet. Följande indikatorer ingår i de olika T:na:

Talang

- Humankapital: den andel av befolkningen mellan 16-74 år som har en eftergymnasial utbildning på minst 3 år.
- Kreativ klass: den andel av befolkningen som arbetar inom kreativa yrken.

- Forskare: antal människor anställda inom forskning och utveckling per 10 000 invånare.

Teknologi

- Innovation: antal patentansökningar per 10 000 invånare.
- Högteknologisk innovation: antal patentansökningar från högteknologisk industri per 10 000 invånare.
- Högteknologisk industri: den andel av arbetsstyrkan som är anställd inom den högteknologiska industrin fördelade på tre undergrupper: hårdvara och produkter, mjukvara och service samt telekommunikation och audio-video produktion och distribution.

Tolerans

- Utrikesfödda: den andel av befolkningen som är födda utomlands.
- Mångfaldsindex: index baserat på utrikesföddas närvaro och etnicitet.
- Gaytolerans: baserat på en undersökning utförd av Riksförbundet För Sexuellt Likaberättigande (för mer information om undersökningen se nedan under Den jämförande fallstudiens resultat, Tolerans).
- Bohemindex: den andel av arbetsstyrkan som är sysselsatta inom konstnärliga verksamheter.

(Tinagli, 2007, s.45-48)

Bilaga 3 visar korrelationstabeller för olika kombinationer av de 3 T:na.

Bilaga 4 visar en rankning av Sveriges kommuner utifrån deras andel av medlemmar ur den kreativa klassen.

Bilaga 5 visar det svenska kreativitetsindexet på kommunnivå.

Avslutningsvis två kartor där den första visar hur den kreativa klassens medlemmar i Sverige är utspridda geografiskt och den andra kartan visar länens placering på det svenska kreativitetsindexet geografiskt. (Tinagli 2007, s. 49-62)

Den jämförande fallstudiens resultat

I det här kapitlet presenteras den statistik som har använts i den jämförande fallstudien och de resultat som statistiken har gett. Statistiken är uppdelad efter de tre T:na. Varje T går igenom var för sig och under varje T går varje indikator igenom enskilt.

Statistik som används i den jämförande fallstudien

Talang: definition kreativ klass

Rapporten *Sweden in the Creative Age* (Tinagli 2007, s. 47) hänvisar till Richard Floridas definition av den kreativa klassen. Richard Florida (2006, s. 382) skriver att den kreativa klassen definieras utifrån yrkesgrupper. Florida menar att de stora yrkeskategorier som ingår i definitionerna av den kreativa klassen innefattar två delar: en superkreativ kärna och en som består av personer som är yrkesverksamma i kreativa näringar. Florida delar upp yrkena på följande sätt:

Den superkreativa kärnan

- Computer and mathematical occupations (Datorrelaterade och matematiska yrken).
- Architecture and engineering occupations (Arkitekter och ingenjörer).
- Life, physical and social science occupations (Forskare inom medicin, natur- och samhällsvetenskap).
- Education, training and library occupations (Utbildningssektorn och biblioteksyrken).
- Arts, design, entertainment, sports and media occupations (Konst, design, underhållning, sport och media).

Yrkesverksamma i kreativa näringar

- Management occupations (Chefsyrken).
- Business and financial occupations (Affärs- och finansyrken).
- Legal occupations (Jurister).
- Healthcare practitioners and technical occupations (Läkare och sjukvårdstekniker).

SCB:s statistik

Statistiken kommer från Statistiska Centralbyrån och visar antal anställda i 16-64 års ålder med arbetsplats i regionen (dagbefolkning) efter yrke, kön och tid. John Kling¹ på Statistiska Centralbyrån skriver att dagbefolkning är de personer i arbetsmarknadsstatistiken som arbetar på den studerade orten, men inte nödvändigtvis bor där. Utifrån de yrkesgrupper som förekommer i statistiken har en egen klassificering gjorts. Den klassificeringen ser ut så här:

¹ John Kling, kundservice på Statistiska centralbyrån, e-post den 10 maj 2010.

Den superkreativa kärnan:

- fysiker, kemister m.fl.
- matematiker och statistiker
- dataspecialister
- civilingenjörer, arkitekter m.fl.
- specialister inom biologi, jord- och skogsbruk m.m.
- hälso- och sjukvårdsspecialister
- universitets- och högskolelärare
- gymnasielärare
- grundskollärare
- speciallärare
- andra pedagoger med teoretisk specialkompetens
- arkivarier, bibliotekarier m.fl.
- samhälls- och språkvetare m.fl.
- journalister, konstnärer, skådespelare m.fl.
- ingenjörer och tekniker
- datatekniker och dataoperatörer
- fotografer; ljud- och bildtekniker, sjukhustekniker m.fl.
- biomedicinska analytiker
- förskollärare och fritidspedagoger
- andra lärare och instruktörer
- tecknare, underhållare, professionella idrottsutövare m.fl.
- biblioteksassistenter m.fl.
- frisörer och annan servicepersonal, personliga tjänster
- drejare, glashyttarbetare, dekorationsmålare m.fl.
- konsthantverkare i trä, textil, läder m.m.
- grafiker m.fl.
- möbelsnickare, modellsnickare m.fl.
- skraddare, tillskärare, tapetsrare m.fl.
- garvare, skinnberedare och skomakare

Yrkesverksamma i kreativa näringar:

- chefstjänstemän i intresseorganisationer
- verkställande direktörer, verkschefer m.fl.
- drift- och verksamhetschefer
- chefer för särskilda funktioner
- chefer för mindre företag och enheter
- företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän
- jurister
- säljare, inköpare, mäklare m.fl.

Diskussion kreativ klass

Begreppen kreativ klass och kreativitet är problematiska, för vad är det som avgör att det ena yrket är kreativt och det andra inte? Florida (2006, s. 103) menar att den kreativa klassens mest utmärkande drag är att de ägnar sig åt arbete som syftar till att skapa nya meningsfulla former. Den superkreativa kärnan består av forskare, ingenjörer, professorer, poeter, författare, konstnärer, skådespelare, designers, arkitekter med flera. Enligt Floridas analys är den högsta graden av kreativt arbete skapandet av nya sammanhang eller former som är lätta att anpassa och använda. Den kreativa klassens kärna, de så

kallade superkreativa, gör regelbundet den här sortens arbete och det är vad de får betalt för.

Jag anser att begreppet kreativitet och vad som gör att ett yrke är kreativt men inte ett annat, fortfarande är luddigt, men jag förstår anledningen till varför Florida väljer de indikatorer han gör. Däremot anser jag att det är problematiskt att Florida generaliserar över yrkeskategorier, till exempel professorer. Även om professorernas jobb är att skapa nya former kan omöjligt alla professorer vara kreativa i den mening som Florida menar. Det är också problematiskt att den kreativa klassen består av så vitt skilda yrkesgrupper, allt från grafiker och möbelsnickare till samhälls- och språkvetare och just professorer. För att inte tala om att frisörer, skomakare och olika sorters lärare också räknas till den kreativa klassen. Dock anser jag att en generalisering av yrkeskategorierna krävs för att Florida ska kunna undersöka den kreativa klassen med statistik.

Talang: definition humankapital

Humankapital innebär enligt Tinagli (2007, s. 47) den andel av befolkningen mellan 16-74 år som har eftergymnasial utbildning. Definitionen av eftergymnasial utbildning innebär universitets- eller högskolestudier på 3 år och mer.

SCB:s statistik

Statistiken kommer från Statistiska Centralbyrån och redovisar folkmängden den 1 november 2009 efter ålder, kön, tid och region och den redovisar också befolkning efter ålder, utbildningsnivå, kön, tid och region. Statistiken som visar befolkning efter ålder, utbildningsnivå, kön, tid och region är fördelad på 8 olika utbildningsnivåer:

1. förgymnasial utbildning kortare än 9 år
2. förgymnasial utbildning på 9 eller 10 år
3. gymnasial utbildning högst 2 år
4. gymnasial utbildning 3 år
5. eftergymnasial utbildning mindre än 3 år
6. eftergymnasial utbildning 3 år eller mer
7. forskarutbildning
8. uppgift om utbildningsnivå saknas.

I diagrammen visas fyra olika utbildningsnivåer:

- ”Eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer”, här ingår punkt 6 och 7 från listan ovan.
- ”Eftergymnasial utbildning mindre än 3 år”, här ingår punkt 1-5 från listan ovan.
- ”Ingen utbildning”, här ingår den andel av befolkningen som inte faller under någon av punkterna på listan ovan.
- ”Uppgift saknas”, här ingår punkt 8 från listan ovan.

Diskussion humankapital

Enligt Tinaglis definition är de som har en eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer, de som räknas som en tillgång inom humankapital. Kort sagt innebär det att de som har pluggat 3 år eller mer på eftergymnasial nivå är mer kreativa än de som inte har gjort det. Jag anser att det här resonemanget inte stämmer, kreativitet är inte enbart kopplat till hög utbildningsnivå, det kan lika väl vara en medfödd förmåga eller utvecklat genom arbetslivserfarenhet. Anledningen till att Florida mäter denna indikatorn är för att en del av definitionen av medlemmarna från den kreativa klassen är att de jobbar inom kunskapsintensiva branscher som kräver en hög utbildningsnivå.

Teknologi: definition högteknologisk industri

Högteknologisk industri definieras enligt Tinagli (2007, s. 47) likadant som det gör i den klassificering som gjorts av Milken Institute. De inkluderar då tillverkning av högteknologiska produkter såsom läkemedel, halvledare, elektronisk och optisk utrustning, flygplan, rymdfarkoster och datorer med mera, i begreppet högteknologisk industri. Det innehåller också högteknologisk service som till exempel databaser och dataanalyser, utveckling av mjukvara och tekniska tester, telekommunikation samt videoproduktion och distribution.

SCB:s statistik

I Högni Kalsö Hansens avhandling *The Urban Turn and the Location of Economic Activities* finns en klassificering efter statistik från Statistiska Centralbyrån där Hansen har delat upp vilka industrier som bör räknas som högteknologiska (Hansen 2008, s. 160). Den statistiken har inte varit tillgänglig för den jämförande fallstudie som redovisas i det här kandidatarbetet.

Den statistik från Statistiska Centralbyrån som har funnits tillgänglig är tyvärr inte tillräckligt utförlig för att den ska kunna användas i den jämförande fallstudien. Nivån på statistiken är för grov. De näringsgrenar som finns listade i statistiken från Statistiska Centralbyrån som finns tillgänglig är följande:

A jordbruk, skogsbruk och fiske
B+C tillverkning och utvinning
D+E energiförsörjning; miljöverksamhet
F byggverksamhet
G handel
H transport och magasinering
I hotell- och restaurangverksamhet
J information och kommunikation
K finans- och försäkringsverksamhet
L fastighetsverksamhet
M+N företagstjänster
O offentlig förvaltning och försvar
P utbildning
Q vård och omsorg; sociala tjänster
R+S+T+U kulturella och personliga tjänster m.m.
oo okänd verksamhet

Diskussion högteknologisk industri

Problemet med statistiken ovan, är att det inom flera av dessa näringsgrenar finns högteknologiska industrier, men det är något som inte kan redovisas med den här grövre nivån av statistik. Därför har indikatorerna som ingår under Teknologi fått väljas bort. Det här får naturligtvis konsekvenser för kandidatarbetet och eftersom möjligheten att titta på indikatorer från alla de tre olika T:na inte finns kommer kandidatarbetet inte att bli lika pålitligt i sina slutsatser. Jag anser dock att detta är ett val jag tvingas göra.

Tolerans: definition utrikesfödda

Andelen utrikesfödda innebär den andel av befolkningen som är födda utanför Sverige (Tinagli 2007, s. 46).

SCB:s statistik

Statistiken är från Statistiska Centralbyrån och visar antal utrikesfödda efter ålder, kön, tid och region och folkmängden den 1 november 2009 efter ålder, kön, tid och region.

Diskussion utrikesfödda

Florida mäter andelen utrikesfödda för att kunna avgöra om en region är kreativ eller inte. Platser med en brokig samling kreativa människor skapar oftare nya tankar menar Florida (2006, s. 296). Nyckeln är mångfald, det gör det lättare att attrahera olika sorters kreativa människor som bär på olika sorters kunskap och idéer. De som lämnar sina hemländer är beredda på att ta risker och kan därför ses som innovativa outsiders, enligt Florida (2006, s. 300). Människor med olika kulturella bakgrunder löser problem och ser lösningar på andra sätt än vad människor som är uppvuxna i Sverige med en svensk kulturell bakgrund gör, anser jag. Med en bred mix av människor från olika kulturella bakgrunder ökar sannolikheten för att människor känner sig välkomna på just den platsen. Alltså är det blandningen av människor från olika kulturella bakgrunder som gör att en plats är tolerant, menar jag.

Tolerans: definition gaytolerans

Enligt Tinagli (2007, s. 48) är indikatorn för gaytolerans byggd på en surveyundersökning gjord av Riksförbundet För Sexuellt Likaberättigande (RFSL). Surveyundersökningens resultat har RFSL sammanställt i rapporten: RFSL:s kommunundersökning 2006 (RFSL, 2006). Undersökningen i rapporten har fem bedömningsområden: skolan, kommunens verksamhet och personal, hbt-samhällets infrastruktur, frekvensen brott med homofobiskt motiv och allmänhetens attityd till homosexuella. RFSL poängterar att det är en kvantitativ undersökning och att den ska ses som ett försök att kartlägga en mångfacetterad verklighet (RFSL 2006, s. 3).

RFSL rapportens bedömningsområden

Inom varje bedömningsområde har ett antal olika aspekter undersökts: (RFSL, 2006, s. 3-4):

Skolan

- Om den kommunala skolplanen tar upp sexuell läggning, könsidentitet/könsuttryck och sex- och samlevnadsundervisningen.
- Om kommunen har utarbetat några särskilda riktlinjer för hur man i skolan ska kunna förbättra situationen för de elever som är hbt-personer.
- Förekomsten av skolinformatörer av informatörer som själva är hbt-personer.

Kommunens verksamhet och personal

- Förekomsten av yrkesanknutna utbildningar av kommunpersonal och kommunens politiker kring hbt-personers situation.
- Om det finns någon av kommunen antagen plan som innehåller motverkande av diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet/könsuttryck.
- Om det under den senaste mandatperioden tagits något initiativ för att förbättra situationen för hbt-personer.
- Om kommunen ger ekonomiskt bidrag till någon förening för hbt-personer.

Hbt-samhällets infrastruktur

- Om det finns någon förening eller kommersiellt nöjesliv i kommunen för hbt-personer.
- Andelen RFSL-medlemmar per 10 000 invånare i kommunen samt andelen som är registrerad partner per 10 000 invånare i kommunen.
- Om någon ansökan från ett samkönat par har förekommit för att bli prövade som adoptivföräldrar eller för att inneha gemensamt föräldraskap om den ena partnerns biologiska barn.

Frekvensen brott med homofobiskt motiv

- Antalet anmälningar av brott med homofobiskt motiv uppdelade efter län 100 000 invånare enligt Säpo:s statistik.

Allmänhetens attityd till homosexuella

- Andelen i befolkningen som är positiva respektive negativa till homosexuella uppdelade efter län.

RFSL rapportens betygsmetod

Aspekterna på de tre första bedömningsområdena har poängsatts och sedan summerats för att kunna uttryckas som ett betyg på en skala från 1 till 5. De två senare bedömningsområdenas statistik har direkt räknats om till ett betyg på samma betygsskala från 1 till 5. Avslutningsvis har ett totalbetyg räknats ut som ett genomsnitt av betygen från alla fem bedömningsområden. Godkänt på de olika bedömningsområdena och i den sammanställda listan kräver minst betyg 3. (RFSL, 2006, s. 4)

Floridas gayindex

En kollega till Florida (2006, s. 303-304), Gary Gates, använder sig av information från den amerikanska folkräkningen för att mäta koncentrationen av homosexuella individer i olika regioner. Florida skriver att Gates och han, när de började studera varandras forskning, upptäckte att det fanns tydliga samband mellan de platser som var populära bland homosexuella människor och de platser där de högteknologiska näringarna fanns. Det var i stor utsträckning samma platser. Florida visar att Gates identifierade vilka par som var homosexuella genom att fastställa vilka ogifta partners som var av samma kön och efter det rankade Gates USA:s regioner på ett gayindex. Före år 2000 frågade man inte den amerikanska befolkningen om deras sexuella läggning i folkräkningarna, därför uppfann Gates den här metoden. I appendix B skriver Florida (2006, s. 407) att den uppdaterade versionen av gayindexet numera mäter både homosexuella män och homosexuella kvinnor. Florida påpekar att hans och Gates slutsatser ofta missförstås, till exempel att "Många människor, även akademiker, tror att vi menar att det finns ett starkt samband mellan att vara homosexuell och att arbeta i högteknologiska näringar." (Florida, 2006, s. 306) Men Florida och Gates menar istället att koncentrationen av homosexuella visar hur tolerant och öppen en plats är och att det är kvalitéer som både människor som arbetar inom den högteknologiska sektorn och som medlemmarna i den kreativa klassen uppskattar.

Diskussion gaytolerans

Gayindexet är en indikator som varit hårt kritiserad. Florida (2006, s. 13-14) menar inte att homosexuella bokstavligen får regioner att bli mer kreativa utan att deras närvaro indikerar öppenhet och mångfald, vilket främjar kreativitet. Florida argumenterar för att närvaron av homosexuella också visar att det är en spännande stad där människor kan ta plats och vara sig själva. En del unga kvinnor letar aktivt efter städer där koncentrationen av homosexuella är hög, eftersom det tyder på att staden eller stadsdelen är relativt trygg, menar Florida.

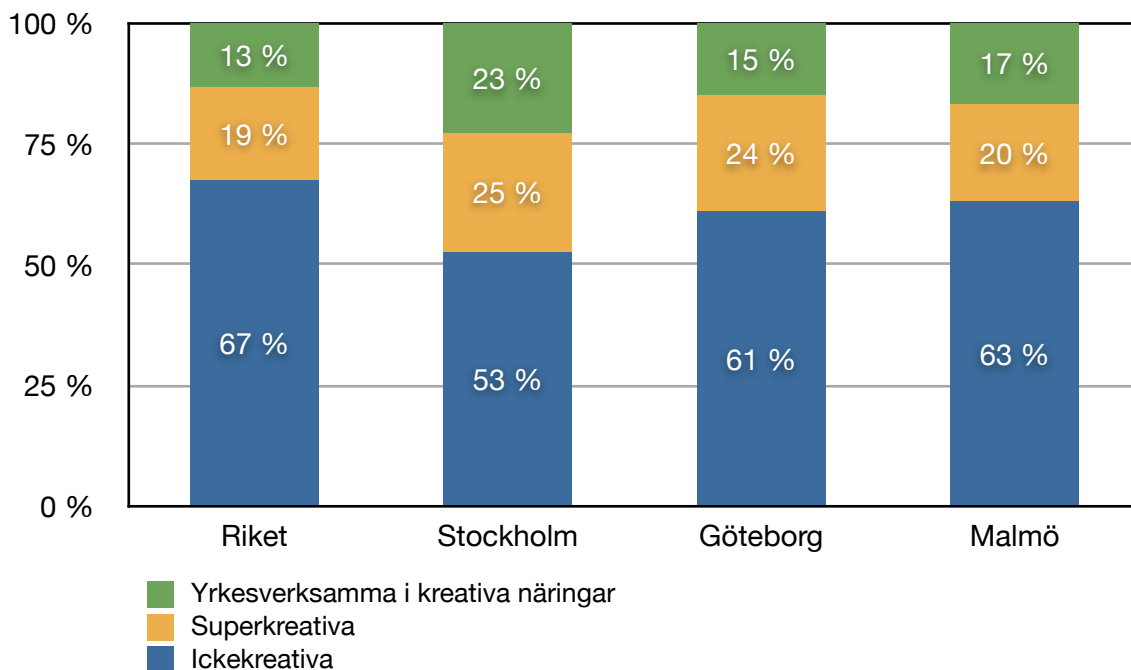
Jag anser att metoden som Florida beskriver att Gates använt skapar en osäkerhet kring tillförlitligheten som gayindexet får. Florida använder gayindexet för att beskriva hur öppen och tolerant en plats är mot människor. Det är ett spännande sätt att göra det på menar jag, men om mätmetoderna är osäkra blir det oseriöst. Att en öppen och tolerant livsmiljö ökar kreativiteten anser jag också. I en öppen och tolerant miljö är det accepterat att komma med galna idéer. Om inte även de mest galna idéerna uttrycks är det möjligt att företag går miste om en idé som skulle kunna visa sig generera ekonomisk tillväxt, även om den till en början verkar osannolik. Men för att koncentrationen av homosexuella ska kunna tyda på en tolerant och öppen miljö krävs mer tillförlitliga mätmetoder anser jag.

Resultat från den jämförande fallstudien

I den här delen visas resultatet av den jämförande fallstudien i diagram. De olika diagrammen presenteras uppdelade efter varje T och under varje T presenteras en indikator i taget.

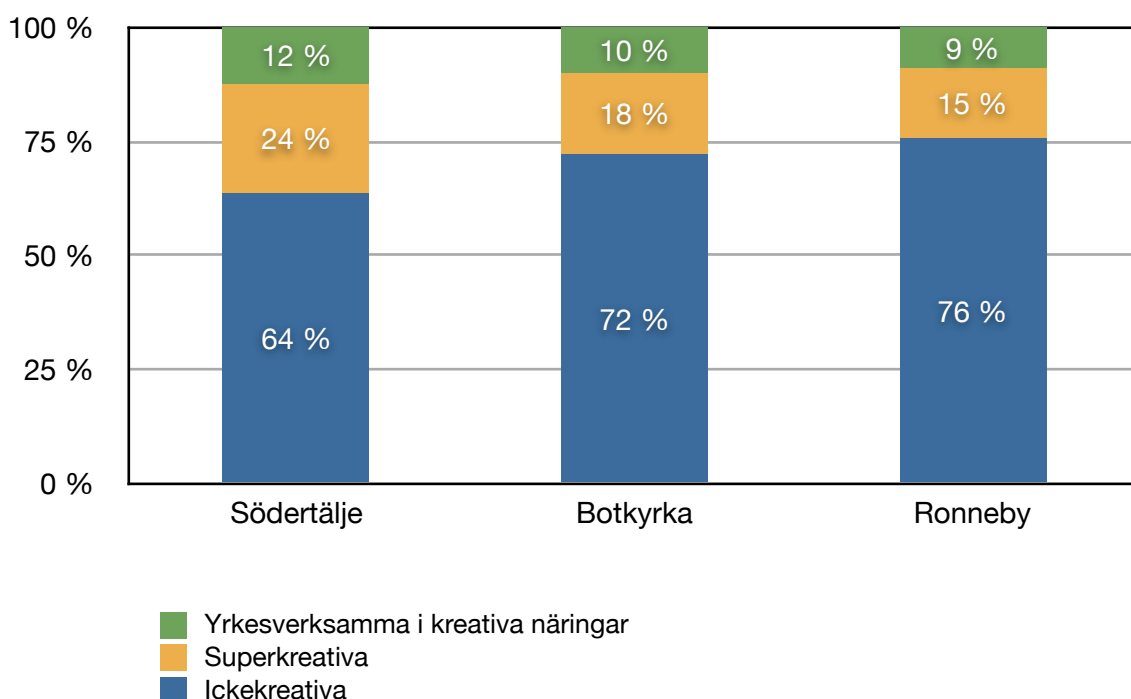
Talang: kreativ klass

Andel kreativa i hela riket och de tre storstadskommunerna

Det här diagrammet visar att det totalt i Sverige är 32% av befolkningen som tillhör den kreativa klassen. I Stockholms kommun tillhör 48% av befolkningen den kreativa klassen. Det är en markant större andel jämfört med riket och detta är också den högsta andelen som förekommer i resultaten. I Göteborgs kommun är andelen kreativ klass 39% av befolkningen, vilket också är högre jämfört med riket. Men jämfört med riket kan den största skillnaden i Göteborgs kommun noteras i den gula delen av stapeln, den som mäter andelen superkreativa. I Malmö kommun tillhör 37% av befolkningen den kreativa klassen.

Andel kreativa i den jämförande fallstudiens kommuner

Den kreativa klassen i Södertälje kommun är 36% av befolkningen. I Botkyrka kommun är den kreativa klassen 28% av befolkningen. I Ronneby kommun är 24% av befolkningen en del av den kreativa klassen.

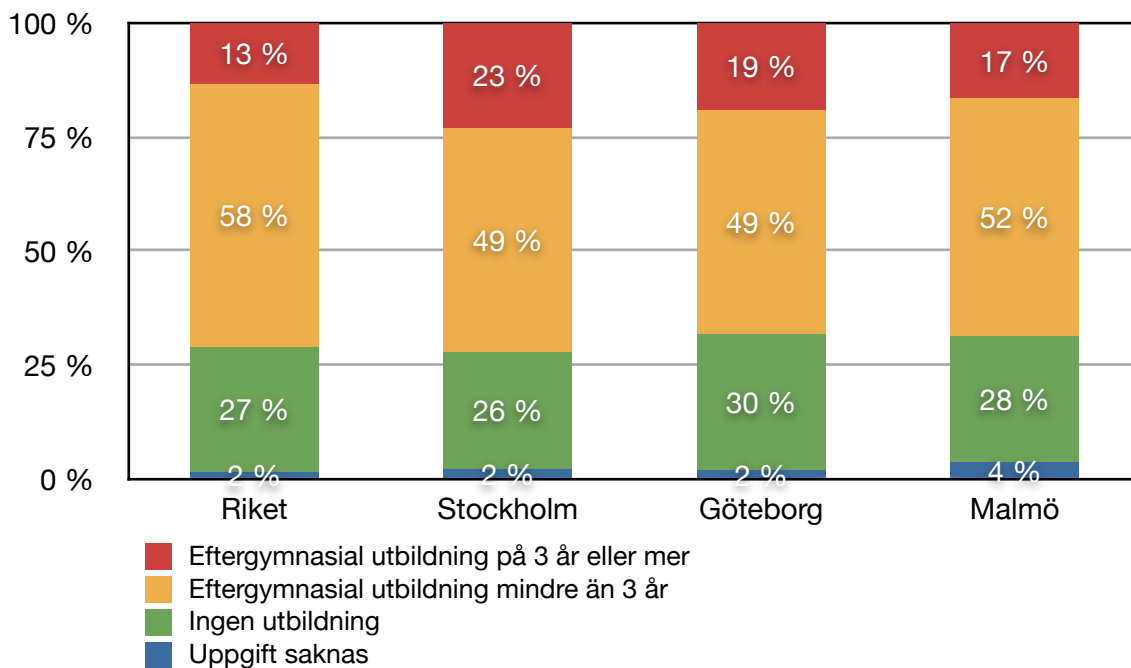
Diskussion

Vad gäller den kreativa klassen finns den största andelen i Stockholms kommun där nästan hälften av alla anställda arbetar inom yrken knutna till den kreativa klassen. Av den jämförande fallstudiens kommuner är Södertälje den kommun med högst andel, 36% och den enda som ligger över riksgenomsnittet jämfört med Botkyrka och Ronneby. Södertälje kommuns 36% ligger också mycket nära Malmö kommun som har 37% av befolkningen inom den kreativa klassen. Både Ronneby kommun och Botkyrka kommun ligger under riksgenomsnittet med 24% respektive 28% och är inte i närheten av Södertälje kommuns andel.

Den kreativa klassen är själva grunden i Floridas teori och som tidigare nämnts visar den här indikatorn hur stor andel av befolkningen i kommunen som har ett kreativt yrke. Svårigheten i detta är att välja vilka yrken som är kreativa och inte. I fallet Södertälje kommun visar statistiken att det i kommunen arbetar många ingenjörer och tekniker, totalt 3746 stycken. De utgör drygt 35% av alla superkreativa i Södertälje. Men är verkligen alla ingenjörer och tekniker kreativa i sitt dagliga arbete? Deras uppgifter bör skilja sig åt och alla kan omöjligt göra ett kreativt jobb vilket jag anser gör den här indikatorn tveksam. I Södertäljes fall blir det osäkert också på grund av att ingenjörer och tekniker utgör nästan 1/3 av de superkreativa.

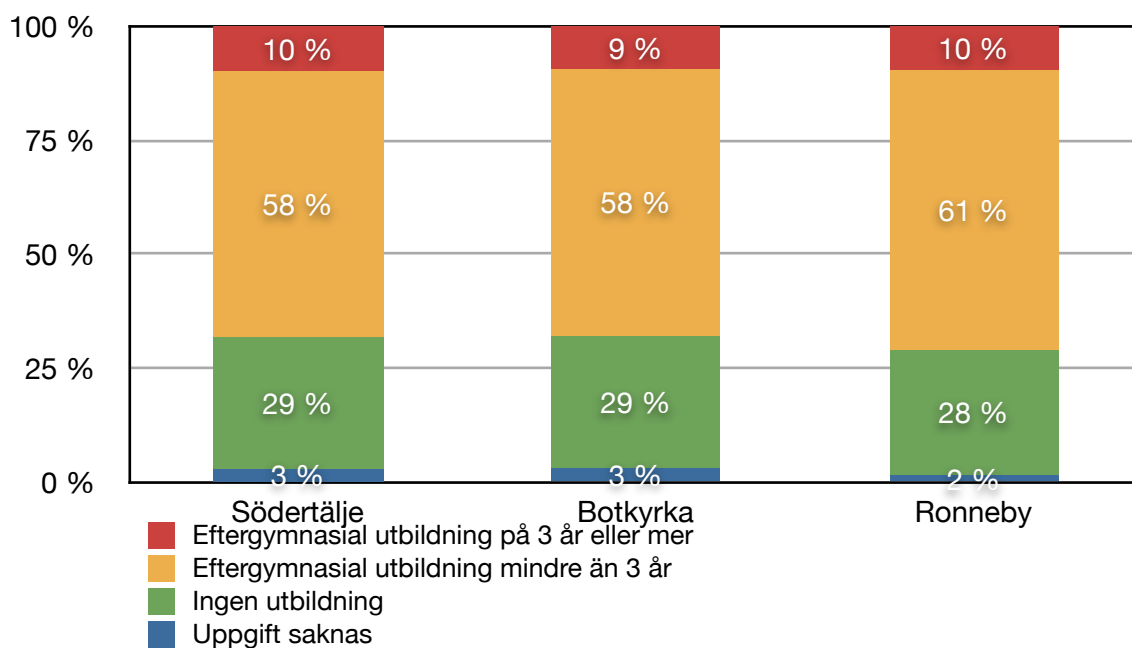
Talang: humankapital

Utbildningsnivåer i riket och de tre storstadskommunerna

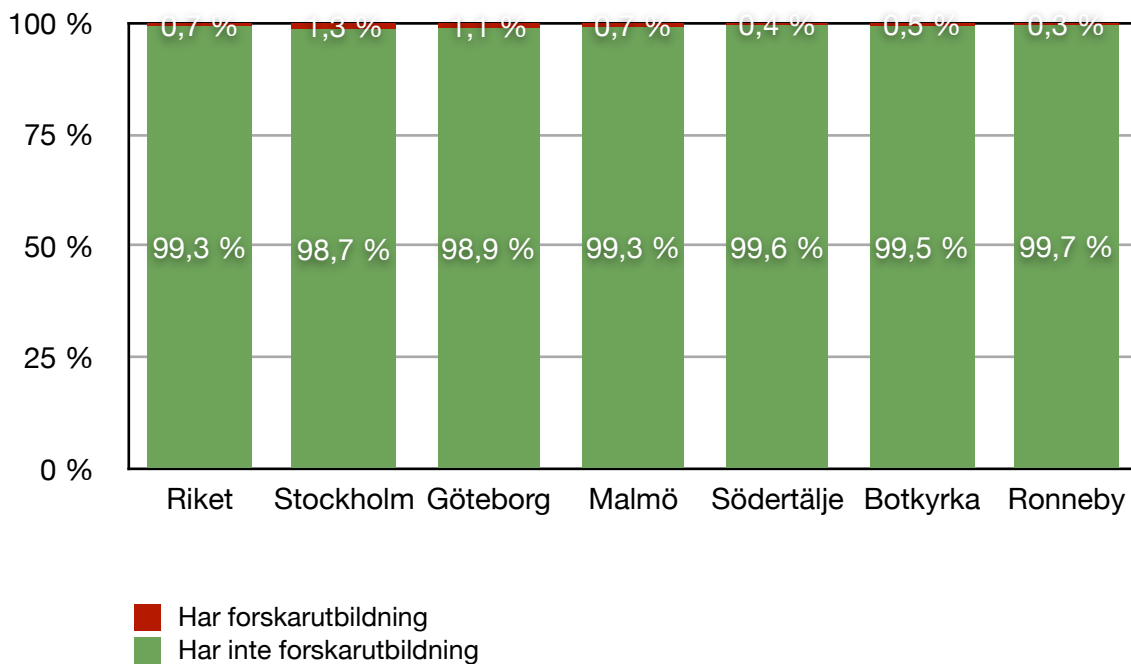
Andelen personer med eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer i riket är 13% av befolkningen. I Stockholms kommun är motsvarande siffra 23%. I Göteborg är andelen befolkning med eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer 19%. I Malmö kommun är siffran något lägre, 17% av befolkningen har eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer.

Utbildningsnivåer i den jämförande fallstudiens kommuner

I Södertälje kommun är det 10% som har en eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer, Botkyrka ligger nära med 9% och Ronneby kommun har samma andel som Södertälje, 10%.

Andel med forskarutbildning i riket, de tre storstadskommunerna och i den jämförande fallstudiens kommuner

Eftersom det skiljde så lite mellan de tre kommunerna som var med i den jämförande fallstudien var det intressant att också undersöka hur stor andel av befolkningen som hade

forskarutbildning i riket, de tre storstadskommunerna och de tre kommunerna från den jämförande fallstudien. Resultatet ses i diagrammet ovan. I hela Sverige är det endast 0,7% av befolkningen som har en forskarutbildning, den största andelen finns i Stockholms kommun med 1,3%. Göteborg ligger tätt efter på 1,1%. Malmö kommun ligger på 0,7% vilket är lika med riksgenomsnittet. Södertälje, Botkyrka och Ronneby ligger under riksgenomsnittet. Botkyrka kommun med 0,5%, har bäst resultat av de tre kommunerna. Södertälje kommun har 0,4% och Ronneby kommun 0,3%. Notera att de tre kommunerna från den jämförande fallstudien, precis som i diagrammet som visar utbildningsnivåerna, ligger nära varandra.

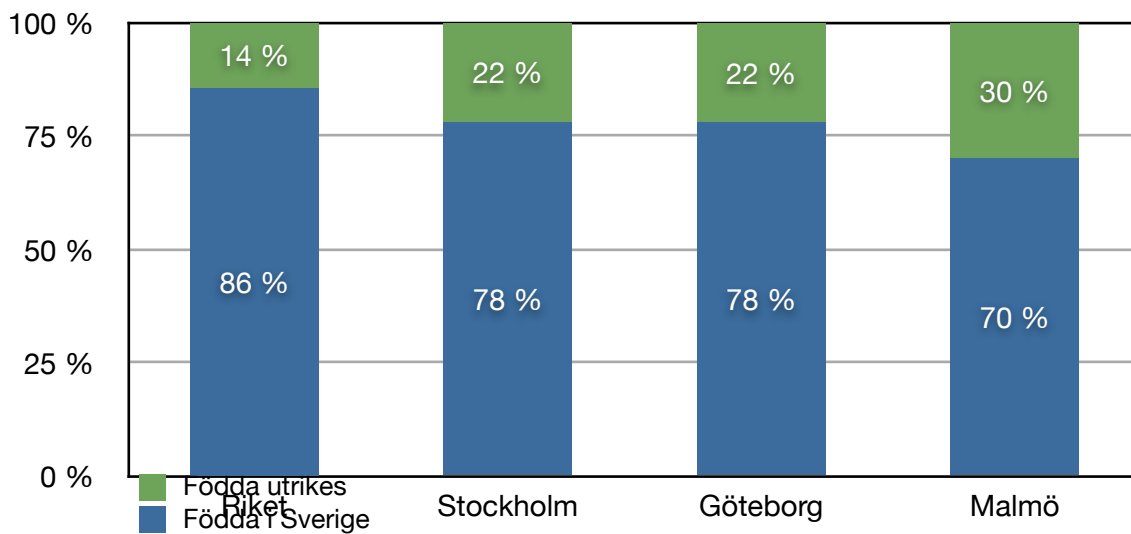
Diskussion

Stockholms kommun, Göteborgs kommun och Malmö kommun ligger över riksgenomsnittet. Stockholm är återigen den kommun som har högst andel av befolkningen med en eftergymnasial utbildning på 3 år och mer, 23%. Malmö kommun med 17% ligger nära Göteborgs kommuns andel på 19%. Det är mycket intressant att alla de tre kommunerna från den jämförande fallstudien på den här indikatorn har andelar som ligger väldigt nära varandra, nämligen 9% eller 10% med eftergymnasial utbildning på 3 år och mer. Andelen med eftergymnasial utbildning på 3 år eller mindre pendlar mellan 58% och 61% för Södertälje, Botkyrka och Ronneby kommun. Jämfört med riket ligger de tre kommunerna från den jämförande fallstudien under riksgenomsnittet och långt efter de tre storstadskommunerna.

Frågan är om en högre utbildningsnivå gör människor mer kreativa än de som har en kortare utbildning? Å ena sidan, menar jag att en lång utbildning ger verktyg och utveckling som hjälper till att skapa nya former. Men å andra sidan anser jag att de nya formerna inte utvecklas fullt förrän på forskningsnivå där de kan undersökas och prövas. Jag anser att det är svårt att säga att en lång utbildning ökar kreativiteten enbart för att utbildningen är lång. Jag menar att kreativitet lika väl kan vara en medfödd talang eller något som övats upp genom arbetslivserfarenhet.

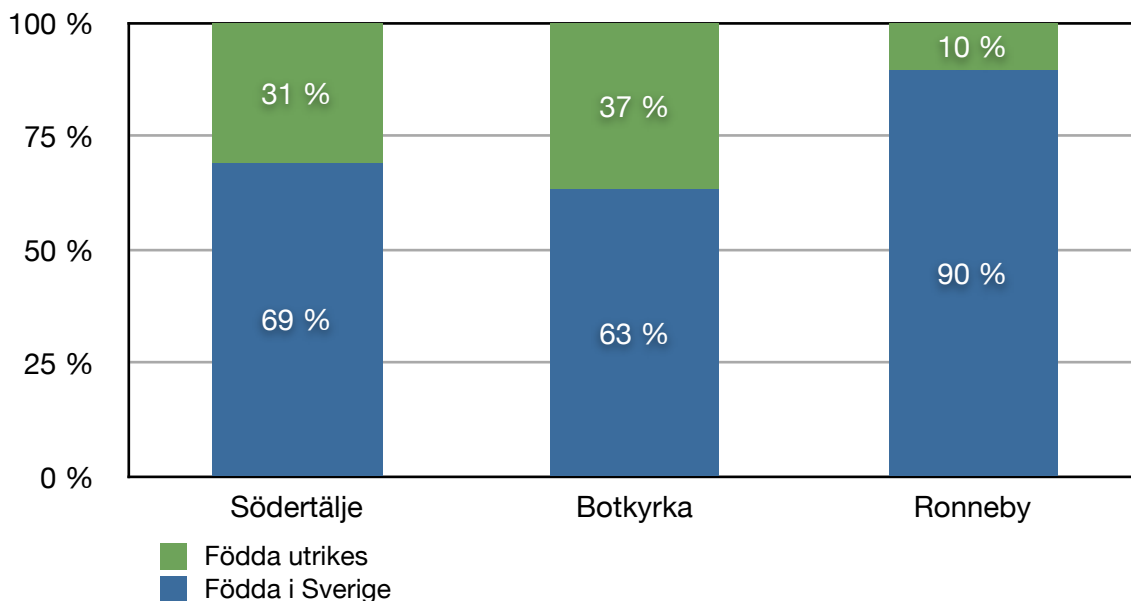
Tolerans: utrikesfödda

Andel utrikesfödda i riket och de tre storstadskommunerna

I riket är 14% av befolkningen födda utanför Sverige. I Stockholms kommun och Göteborgs kommun är 22% av befolkningen födda utanför Sverige, det är högre än riksgenomsnittet. I Malmö kommun är andelen födda utanför Sverige 30%, det är mer än dubbelt så många som riksgenomsnittet.

Andel utrikesfödda i fallstudiens kommuner

Södertälje kommun har en andel på 31% av befolkningen som är födda utanför Sverige. Botkyrka kommun har den största andelen, 37%. Ronneby kommun är den kommun av de tre som har lägst andel av befolkningen som född utanför Sverige, enbart 10%.

Diskussion

Stockholms och Göteborgs kommuner ligger över riksgenomsnittet för andelen utrikesfödda, ytterligare över riksgenomsnittet ligger Malmö kommun. Malmö kommun är den kommun som har störst andel jämfört med riksgenomsnittet och de tre storstadskommunerna. Botkyrka är den kommun som uppvisar högst andel av alla med 37% utrikesfödda. Södertälje kommun är nära med 31%, det är knappt högre än Malmö kommun. Ronneby kommun har minst andel av alla och ligger närmast riksgenomsnittet, dock under det. Botkyrka kommun och Södertälje kommun har båda en mycket högre andel utrikesfödda jämfört med riksgenomsnittet och de tre storstadskommunerna.

Botkyrka kommun har cirka 29 600 invånare som är födda utomlands. Ökar detta verkligen deras kreativitet? Att mäta andelen utrikesfödda används enligt Florida som ett mått på tolerans, om en region är öppen gentemot olika sorters människor. Jag anser att om det finns många människor som är födda på olika ställen utomlands på en plats, då ökar platsens attraktivitet eftersom fler människor kan trivas där. Det leder till kreativitet eftersom kreativa människor enligt Florida söker en plats där de känner sig hemma. I Botkyrkas fall hade det varit intressant att undersöka vilka nationaliteter de utrikesfödda är av från början eftersom öppenhet och tolerans ökar ju fler nationaliteter som ingår. Detta är en brist anser jag och något som även Florida uppmärksammat i och med valet att göra ett mått på integration där olika etniska grupper undersöks för att undersöka om mångfalden i en region ligger på ytan eller går på djupet.

Tolerans: gaytolerans

Delar av resultatet från RFSL:s undersökning

Plats	Kommun	Betyg (godkäntgränsen är 3 poäng)
1	Borås kommun	3,39
2	Göteborgs kommun	3,33
3	Stockholms kommun	3,30
4	Malmö och Lunds kommun	3,29
...		
9	Södertälje kommun	3,03
...		
28	Botkyrka kommun	2,63
...		
44	Ronneby, Karlskrona och Rättviks kommun	2,56

Borås ligger först med ett medelvärde på 3,39. Göteborg ligger på plats 2 (med medel 3,33), Stockholm på plats 3 (med medel 3,30) och Malmö tillsammans med Lund på delad plats 4 (alla med medel 3,29). De tre kommunerna i den jämförande fallstudien finns på följande platser: Södertälje kommun på plats 9 (med medel 3,03), Botkyrka kommun på plats 28 (med medel 2,63) och Ronneby kommun tillsammans med Karlskrona och Rättvik på en delad plats 44 (alla med medel 2,56).

Av de tre kommunerna från den jämförande fallstudien är det endast Södertälje kommun som ligger på topp 10. De tre storstadskommunerna ligger på topp 5. Södertälje kommun är också den enda kommun av de tre som ingår i den jämförande fallstudien som är godkänd enligt RFSL:s betygsskala (det krävs minst 3 i betyg). Göteborgs kommun, Malmö kommun och Stockholms kommun är också över godkäntgränsen. Botkyrka kommun och Ronneby kommun ligger långt efter Södertälje.

Diskussion

Gayindexet är, precis som andel utrikesfödda, ett mått på hur öppen en plats är mot olika sorters människor, men mäter det här kreativitet? Här blir diskussionen lik den som förs ovan om andel utrikesfödda. Direkt sett har homosexualitet inget med kreativitet att göra och homosexuella är inte automatiskt mer kreativa än heterosexuella människor. Men medlemmarna i den kreativa klassen söker sig till platser som är öppna och toleranta och eftersom homosexualitet inte är accepterat över allt anser jag och Florida att de platser där andelen homosexuella är hög i högre grad accepterar olika sorters människor och främjar kreativitet.

Diskussion om arbetet och resultatet

I det här kapitlet förs en reflektion över arbetet och diskuteras de resultat som den jämförande fallstudien har gett. Diskussionen kring resultaten från den jämförande fallstudien förs genom att gå igenom kommunerna var för sig.

Reflektion över arbetet

Undersökningen är till stor del grundad på statistik hämtad från Statistiska Centralbyrån, det ger så klart ett visst mått av osäkerhet vad gäller resultaten eftersom statistikens innehåll inte kunnat kontrolleras så noga. Nyansen i statistiken som har använts är inte den allra finaste, vilket gör att undersökningen blir grov.

I undersökningen gjord av RFSL har innehållet inte heller kunnat kontrolleras exakt eftersom det är RFSL som utfört undersökningen, det bidrar också till att resultaten innehåller ett visst mått av osäkerhet. RFSL:s undersökning har heller inget riksgenomsnitt att jämföra med, så som det finns i statistiken från Statistiska Centralbyrån. Det gör att undersökningen förlorar en motsats vilket har påverkat. Jag menar också att eftersom undersökningen utförts av RFSL kan det finnas en risk för att de är extra hårda i sina bedömningar av svaren de fått från vissa kommuner, anledningarna till detta kan kanske vara politiska? Att RFSL vill visa extra mycket hur illa det är ställt för homosexuella i kommunerna runt om i landet.

Rapporten *Sweden in the Creative Age* är spännande eftersom den presenterar ett svenskt kreativitetsindex, men det är viktigt att hålla i minnet att Richard Florida är medförfattare till den. Den undersökning som har gjorts är inte skild från Floridas inflytande, utan Florida har påverkat hur det svenska kreativitetsindexet har satts samman och vilka indikatorer som har mätts.

Avslutningsvis vill jag påpeka att det inte är bestämda slutsatser som varit syftet med den jämförande fallstudien. Målet har varit att försöka ge en fingervisning om vilka indikatorer som kan tänkas väga över och delvis förklara den jämförande fallstudiens tre kommuners placeringar på det svenska kreativitetsindexet.

Diskussion om kommunernas resultat

Resultaten av statistiken från Statistiska Centralbyrån. Gaytoleranspoäng från RFSL:s rapport.					Placering på Talang-, Teknologi- och Toleransindexen och på det svenska kreativitetsindexet från rapporten <i>Sweden in the Creative Age</i> .			
	Talang		Tolerans		Talang	Teknologi	Tolerans	Det svenska kreativitetsindexet
	Kreativ klass	Human-kapital	Utrikes-födda	Gay-tolerans				
Riket	32 %	13 %	14 %	-	-	-	-	-
Stockholm	48 %	22 %	22 %	3,30	4	11	1	2
Göteborg	39 %	22 %	22 %	3,33	13	24	3	9
Malmö	37 %	17 %	30 %	3,29	16	23	2	7
Södertälje	36 %	10 %	31 %	3,03	38	1	6	1
Botkyrka	28 %	9 %	37 %	2,63	57	62	4	22
Ronneby	24 %	10 %	10 %	2,56	127	166	104	122

Tabellen visar en sammanfattning av resultaten från RFSL:s rapport och statistiken från Statistiska Centralbyrån för riket, de tre storstadskommunerna och de tre kommunerna som ingått i den jämförande fallstudien.

Södertälje kommun

Södertälje kommun är den kommun som enligt Tinaglis (2007, s. 55) svenska kreativitetsindex är Sveriges mest kreativa kommun. Av de tre kommunerna från den jämförande fallstudien är också Södertälje den kommun som har högst andel kreativ klass, 36%. Det tolkar jag som att det bekräftar Södertäljes plats på det svenska kreativitetsindexet vid en jämförelse med Botkyrka och Ronneby eftersom de kommunerna har mindre andel kreativ klass och en lägre placering på kreativitetsindexet. En intressant notering är att enligt Tinagli (2007, s. 55) så är Talangindexet det som Södertälje fått sämst resultat på och under Talang ingår indikatorn kreativ klass. På Talangindexet ligger Södertälje kommun bara på plats 38 (Tinagli, 2007, s. 55).

Under Talangindexet ingår också indikatorn humankapital, undersökningen visar att 10% av Södertäljes befolkning har en eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer. Södertälje kommun ligger ganska nära riksgenomsnittet på 13% men långt efter storstadskommunerna. Samma sak gäller för Botkyrka kommun och Ronneby kommun. Det som istället är mest intressant med detta resultatet är att det i Ronneby kommun också är 10% av befolkningen som har en eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer. I Botkyrka är samma andel 9%. Alltså ligger de tre kommunerna från den jämförande fallstudien i närheten av varandra. Anledningen till att Södertälje kommun har en andel på 10% anser jag har att göra med närheten till Stockholms kommun och Mälardalsregionen där det finns många högskolor och universitet.

Södertälje är den kommun som har bäst resultat på Teknologiindexet enligt Tinagli, där ligger kommunen etta. Här märks bristen i undersökningen, nämligen att inga indikatorer för Teknologi har kunnat undersökas. Det hade varit spännande att se hur resultatet på indikatorerna under Teknologi skiljt sig mellan Södertälje kommun och Ronneby kommun och Botkyrka kommun anser jag. Jag funderar på om Södertälje kommuns resultat hade varit överlägset Ronneby kommuns och Botkyrka kommuns?

Södertälje kommun har 31% av sin befolkning födda utrikes, det är den näst högsta andelen utrikesfödda jämfört med riket, storstadskommunerna samt Botkyrka och Ronneby kommun. Detta menar jag bekräftar Södertäljes plats nummer 6 på Toleransindexet.

Av de tre kommunerna från den jämförande fallstudien är det återigen Södertälje kommun som ligger bäst till med sin 9:e plats i RFSL:s undersökning om gaytolerans. Det bekräftar ytterligare deras placering på Tinaglis svenska kreativitetsindex vid en jämförelse mellan de tre kommunerna från den jämförande fallstudien eftersom både Botkyrka kommun och Ronneby kommun har sämre placering i RFSL:s undersökning. Södertälje kommun är också den enda av kommunerna i undersökningen som ligger över godkänthöjden.

Botkyrka kommun

I Botkyrka kommun ingår 28% i den kreativa klassen, det är ett resultat som ligger nära riksgenomsnittet men efter både storstadskommunerna och Södertälje kommun. På Talangindexet ligger Botkyrka kommun på plats 57, vilket så vitt jag kan avgöra, är väntat med tanke på andelen kreativ klass. Det är endast Ronneby kommun som har en mindre andel kreativ klass.

Humankapitalet är intressant, som jag nämnt tidigare, på grund av att Botkyrka, Södertälje och Ronneby ligger nära varandra. Jag menar att Botkyrkas andel på humankapitalet blir så hög på grund av att kommunen ligger nära Stockholms kommun och Mälardalsregionen där det finns goda chanser att plugga på högskola eller universitet.

På Teknologiindexet ligger Botkyrka kommun på plats 62, det är kommunens sämsta resultat.

Vad gäller andelen utrikesfödda är Botkyrka kommun det fall som i den jämförande fallstudien uppvisar den största andelen, 37%. Den andelen är mer än dubbelt så stor som riksgenomsnittet och jag menar att detta hjälper till att placera Botkyrka kommun på plats 22 i Tinaglis (2007, s. 55) svenska kreativitetsindex. Det intressanta är att Botkyrka kommun har sin bästa placering på Toleransindexet, här ligger kommunen på plats 4. Jag drar slutsatsen att Botkyrka kommuns placering på det svenska kreativitetsindexet förbättras genom att de har en hög placering på Toleransindexet. Den indikatorn får för Botkyrka kommun väldigt stor påverkan på den totala placeringen.

På indikatorn gaytolerans får Botkyrka kommun enbart 2,63 i RFSL:s undersökning, vilket är under godkänthöjden. Samtidigt påpekas det i RFSL:s rapport (2006, s. 19) att det enbart är 3,1% av kommunerna i Sverige som får ett godkänt totalbetyg på minst 3 poäng. 3,1% är nio kommuner och de tillhör landets största. Återigen drar jag slutsatsen att det är

Botkyrkas andel utrikesfödda, och inte gaytoleransen, som påverkar placeringen på Toleransindexet och på det svenska kreativitetsindexet.

Ronneby kommun

Av kommunerna i den jämförande fallstudien är det Ronneby kommun som har den sämsta andelen kreativ klass, enbart 24%. Utifrån resultaten verkar det därför rimligt att Ronneby har plats 127 på Talangindexet och plats 122 på det svenska kreativitetsindexet.

Den mest intressanta indikatorn för Ronneby kommun är humankapital. Ronneby har bara 28 414 invånare, jämfört med Södertälje som har flest invånare av kommunerna i den jämförande fallstudien, 85 308 stycken, men trots det har Ronneby kommun samma andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning på 3 år eller mer som Södertälje kommun har. Det anser jag vara häpnadsväckande eftersom Ronneby är mer än hälften så litet befolkningsmässigt jämfört med Södertälje kommun. Anledningen till att Ronneby kommun ligger nära Södertälje och Botkyrka anser jag är Blekinge Tekniska Högskola. Närheten till högskolan ökar Ronnebys andel på den här indikatorn och det har betydelse för kommunens placering på Talangindexet.

Teknologiindexets placering är Ronneby kommuns sämsta, här ligger kommunen på plats 166. Jag drar utifrån den jämförande fallstudien slutsatsen att det här indexet inte har så stor betydelse för Ronneby kommuns totala placering på det svenska kreativitetsindexet, men några exakta slutsatser kan inte dras eftersom ingen indikator från Teknologi har undersökts.

Ronneby kommuns bästa resultat återfinns i Toleransindexet där kommunen ligger på 104:e plats. Totalpoängen i RFSL:s undersökning är endast 2,56, vilket ligger under godkänthöjden som är 3 poäng. Det gör att jag menar att det är märkligt att Ronneby fått en så pass bra placering på Toleransindexet. Men som nämns under diskussionen om Botkyrka kommun påpekar RFSL i rapporten att enbart 3,1% av Sveriges kommuner ligger över godkänthöjden i undersökningen.

På den andra indikatorn som undersöks och som ingår i Toleransindexet, andel utrikesfödda, får kommunen i den jämförande fallstudien inte ett bra resultat. Andelen utrikesfödda ligger endast på 10%. Det är under riksgenomsnittet och efter både riket, storstadskommunerna, Södertälje kommun och Botkyrka kommun. I rapporten *Sweden in the Creative Age* undersöks ytterligare två indikatorer, mångfaldsindex och bohemindex, och jag anser att det hade varit intressant att undersöka hur stor betydelse de har haft i Ronneby kommuns placering på Toleransindexet eftersom placeringen på Toleransindexet är Ronneby kommuns bästa resultat.

Sammanfattning

Utifrån den jämförande fallstudien anser jag att det är svårt att peka på vad det exakt är som gör att Södertälje kommun är den kommun som ligger överst på det svenska kreativitetsindexet. Jag drar slutsatsen att de indikatorer som haft störst betydelse är de inom Teknologi och eftersom den jämförande fallstudien inte har undersökt någon av dem kan jag inte dra några fler slutsatser. Södertälje kommuns placering på Talangindexet gör

att jag anser att det är märkligt att kommunen har fått första platsen på det svenska kreativitetsindexet.

Botkyrka kommun är intressant eftersom den endast har en placering på topp 10 på något av Talang-, Teknologi- och Toleransindexen och det på det sistnämnda. Med stöd av den jämförande fallstudien hävdar jag att det är indikatorn utrikesfödda som gör att Botkyrka kommun dels har en hög placering på Toleransindexet och dels har en hög placering på det svenska kreativitetsindexet. Min slutsats är att indikatorn utrikesfödda väger över i det här fallet.

Utifrån den jämförande fallstudien anser jag att Ronneby kommun inte platsar i den skara kommuner som skulle kunna använda sig av Richard Floridas teori för att skapa ekonomisk tillväxt. Kommunen är för liten befolkningsmässigt sett. Den indikator där Ronneby kommun utmärker sig är humankapital. Där har kommunen samma andel som Södertälje kommun. Ronneby har dessutom 1% högre andel jämfört med Botkyrka kommun. Jag menar att anledningen till att Ronneby kommun plötsligt får ett resultat i närheten av de andra kommunerna som ingår i den jämförande fallstudien beror på att delar av Blekinge Tekniska Högskola ligger i kommunen. Men Blekinge Tekniska Högskola kommer enbart att finnas i Ronneby fram till juni 2010, så eftersom högskolan verkar vara Ronnebys viktigaste del i placeringen på det svenska kreativitetsindexet blir det intressant att se vad som händer efter det. Jag menar att om man gjorde ett nytt svenskt kreativitetsindex om ett par år så skulle Ronneby kommun få en märkbart sämre placering på grund av att Blekinge Tekniska Högskola inte längre finns kvar i kommunen. Eftersom högskolan från juli 2010 enbart kommer att finnas i Karlshamn och Karlskrona, kanske ett framtida svenskt kreativitetsindex också kommer att visa att samtidigt som Ronneby tappat placeringar så flyttas Karlskrona och Karlshamn uppåt.

I rapporten *Sweden in the Creative Age* delar Tinagli (2007, s. 41) upp Sveriges län i fyra grupper; "Leaders", "Up and comers", "Sleeping beauties" och "Laggards". De olika grupperna har olika kännetecken. Botkyrka kommun och Södertälje kommun ligger i Stockholms län som finns i gruppen "Leaders". Stockholms län lyfts fram som ett exempel på ett län som har expanderat sin kreativa bas och upprätthållit sin position i jämförelse med andra län. Skåne län och Västra Götalands län påpekas också ha goda möjligheter att stärka sina positioner och här är Malmö kommun och Göteborgs kommun belägna. Det är intressant att även Blekinge län nämns i den här första gruppen. Det menar jag är den stora överraskningen. Blekinge nämns som ett län som genom investeringar i IT-sektorn och högre utbildning (Blekinge Tekniska Högskola) har chansen att skapa en stabil grund att bygga sin framtid på. För länet som helhet kommer flytten av Blekinge Tekniska Högskola från Ronneby att vara stärkande, anser jag, eftersom högskolan blir mer koncentrerad med fler utbildningar på en och samma plats. Men utifrån den jämförande fallstudien drar jag slutsatsen att flytten för Ronneby kommuns del kommer att vara en förlust.

Slutsats

I det här avslutande kapitlet görs ett försök att svara på frågeställningarna, föra en diskussion om problematiken kring statistik, ge förslag på fortsatt forskning och presentera slutsatserna.

Svar på frågeställningarna

1. Vilka kommuner i Sverige är kreativa enligt Floridas teori?

Det svenska kreativitetsindexet visar att de kommuner som främst är kreativa enligt Floridas teori är de som är störst befolkningsmässigt. Det här är inte på något sätt konstigt menar jag eftersom det bland en större mängd människor alltid finns både ett större utbud och en större efterfrågan, på alla olika sorters varor, tjänster och människor. De första 10 kommunerna på det svenska kreativitetsindexet är: Södertälje, Stockholm, Danderyd, Lund, Solna, Sundbyberg, Malmö, Lidingö, Göteborg och Uppsala. Eftersom Richard Floridas teori blivit så populär vill alla kommuner, inklusive de mindre, dra nytta av den uppmärksamhet som uppstått kring begreppet kreativitet. De vill dra nytta av uppmärksamheten för att öka sin ekonomiska tillväxt och utveckling. Tinagli drar slutsatsen i rapporten *Sweden in the Creative Age* att de kommuner som lyckas bäst är storstadskommuner eller de kommuner som ligger i närheten av stora kommuner och på så vis får draghjälp av dem. I den jämförande fallstudien är det vid flera av indikatorerna tydligt att Södertälje kommun och Botkyrka kommun har en tydlig fördel jämfört med Ronneby kommun. Jag drar slutsatsen att det beror på att Södertälje och Botkyrka ligger i närheten av storstadskommunen Stockholm.

2a. Kan Floridas index tillämpas i Sverige utan att modifieras?

2b. Kan ett kreativitetsindex av den typ som Florida konstruerat användas i Sverige och vad mäter det då?

Utifrån de resultat den jämförande fallstudien visat och den kritik som har framförts av bland andra Högni Kalsö Hansen och Ann Markusen anser jag att Floridas index inte kan tillämpas i Sverige utan att modifieras.

Med en modifiering kan Floridas index användas i Sverige men det som Floridas index mäter i USA är inte samma sak som då mäts i indexet i Sverige. Indexens indikatorer skiljer sig åt på ett antal punkter.

För Talang undersöks kreativ klass och humankapital. Det mäts på samma sätt i både rapporten *Sweden in the Creative Age* och av Florida. I Tinaglis rapport *Sweden in the Creative Age* finns det dock ytterligare en indikator. Den kallas för forskare och mäter antal människor som är anställda inom forskning och utveckling per 10 000 invånare.

För T:et Teknologi skiljer sig Tinaglis rapport och Floridas bok åt på flera indikatorer. Tinagli mäter innovation genom att undersöka antalet patentansökningar per 10 000 invånare och Florida mäter innovation genom att titta på den årliga patenttillväxten från 1990 till 1999. Högteknologisk innovation mäter Tinagli genom att mäta antal patentansökningar från högteknologiska industrier per 10 000 invånare och ett sådant

mått finns inte alls i Floridas amerikanska kreativitetsindex. Tinagli mäter högteknologisk industri genom att undersöka hur stor andel av arbetsstyrkan som är anställda inom högteknologisk industri fördelat på 3 undergrupper och Florida mäter det genom att undersöka hur stor andel av landets sammanlagda högteknologiska produktion som regionen bidrar med samt hur stor andel av regionens totala produktion som skapas av de högteknologiska näringarna i området jämfört med ett nationellt genomsnitt. Här undersöker Floridas index i Sverige andra saker för att ta reda på hur kreativ en plats är, jämfört med vilka indikatorer som undersöks i USA.

Tinaglis rapport *Sweden in the Creative Age* undersöker för Tolerans, andel utrikesfödda, mångfaldsindex, gaytolerans och bohemindex. Florida undersöker i sitt sammansatta mångfaldsindex som är ett mått på Tolerans också gayindex, bohemindex och smältdegelindex. Smältdegelindex är samma sak som Tinaglis andel utrikesfödda. Tinagli (2007, s. 46-48) mångfaldsindex strävar efter att visa samma sak som Florida och hans kollegor vill visa i måttet på integration som finns med i den andra versionen av det amerikanska kreativitetsindexet. Gayindexets svenska motsvarighet är det Tinagli kallar för gaytolerans. Det undersöks på ett annat sätt i Sverige genom RFSL:s undersökning jämfört med hur det undersöks av Florida.

3. Varför använder svenska kommuner Floridas teori?

Vad är det som gör att de tre kommunerna i den jämförande fallstudien påstår sig vara kreativa? Utifrån den jämförande fallstudien menar jag att det egentligen inte är något särskilt. Istället ser jag ett mönster där Floridas teori används som ett sätt att marknadsföra sig på. Sveriges kommuner, stora som små, bryr sig egentligen inte om ifall de är kreativa eller ej. Kommunerna vill istället dra nytta av den uppmärksamhet som Floridas teori har skapat, menar jag.

Att marknadsföra kommunen och att se på kommunen som ett företag är ett fenomen som John Rennie Short (2004) tar upp i boken *Global Metropolitan: globalizing cities in a capitalist world*. Short (2004, s. 21) menar att alla städer kan agera som sändare för processer av ekonomisk, politisk och kulturell globalisering. Ett fenomen som har uppkommit genom globaliserade städer är det som Short (2004, s. 28) kallar för "urban regimes". Jag översätter det till urbana system eller urbant system. Det finns olika typer av urbana system påpekar Savage, Warde och Ward (2003, s. 173) och ett av dem är att se på staden som ett företag. Vilket jag hävdar är precis vad kommunerna som använder sig av Floridas teori gör! Short (2004, s. 39) trycker på att urbana system är en viktig nyckel som framförallt mindre städer kan använda sig av för att knyta an till den globala ekonomin. Utifrån den jämförande fallstudien anser jag att de tre kommunerna som ingår i den jämförande fallstudien använder Floridas teori för att marknadsföra sig själva. Det handlar om "city-branding", att sälja stadens innehåll och då är bilden av staden väldigt viktig. Med utgångspunkt i den jämförande fallstudien menar jag att det innebär att de tre kommunerna som ingår i den jämförande fallstudien försöker sälja sin kommuns innehåll och skapa en bild av sin kommun som en kreativ plats, allt med hjälp av Floridas teori.

Jag menar att det för kommunerna som marknadsför sig med Florida kan handla om att visa upp det bästa och dölja det sämsta. Om till exempel att kommunen har en hög andel utrikesfödda ger dem en bra placering på det svenska kreativitetsindexet, då är det något

som kommunen väljer att lyfta fram i marknadsföringen. Samtidigt är det kanske något de döljer i andra sammanhang, där andelen utrikesfödda plötsligt inte anses vara en tillgång. Kort sagt finns det en risk att kommunen ”gömmer” eller undviker att nämna obekväma fakta om sin kommun och istället bara visar upp det bästa.

Problematiken med statistik

Kreativitet är ett luddigt begrepp och framförallt inte något som går att mäta. Florida och hans kollegor har istället valt ut ett antal faktorer som kan tyda på kreativitet och som är mätbara. Kort sagt använder Florida en mängd små pusselbitar för att skapa en helhetsbild av något som är omätbart. Jag menar att ingen av de här olika indikatorerna mäter kreativitet var och en för sig, däremot skapar de en bild när de placeras tillsammans. När indikatorerna listas, placeras bredvid varandra och jämförs sinsemellan uppstår mönster som säger något om helheten, men mönsterna bör alltid betraktas med kritisk blick, anser jag. Det är en lättnad att kunna spalta upp kommunerna i en lista, vilka som är kreativa och inte ser då plötsligt väldigt självklart ut. Det är det som jag menar är faran med Floridas teori. För världen bakom den där listan är mycket mer komplex än vad listan visar och om det är något som jag har lärt mig under den här undersökningen är det att statistik inte visar hela ”sanningen”. En annan viktig sak att hålla i minnet anser jag är att med ett index är det den som gör indexet som bestämmer vad som ska mätas. Jag menar att detta öppnar för en mängd tolkningsmöjligheter och framförallt skapas en risk för att indexen visar på samband som är mycket svaga eller som inte finns alls.

Förslag till fortsatt forskning

Jag har bara tagit en liten munsbit av detta gigantiska forskningsområde. Med tillgång till mer tid och en finare nivå av statistik menar jag att det skulle vara mycket intressant att plocka isär det svenska kreativitetsindex som Tinagli har satt samman ytterligare. En mer noggrann undersökning öppnar för möjligheten att visa ännu tydligare vad det är som gör att det svenska kreativitetsindexet ser ut som det gör. Jag anser att det även skulle vara intressant att undersöka om den kommun som rankas som mest kreativ verkligen har en bättre ekonomisk tillväxt jämfört med resten av Sveriges kommuner.

Slutord

När jag började titta på de indikatorer som har undersökts trodde jag inte att jag skulle hålla med Florida i den utsträckning som jag faktiskt gör. Jag förstår hur Floridas teori hänger samman, samtidigt är jag väl medveten om att jag inte har tillräckligt med kunskap för att granska den så kritiskt som jag hade velat göra.

Trots att jag delvis håller med Florida vill jag påpeka att jag anser att Floridas kreativitetsindex är darrigt. Anledningen till att jag anser det är dels för att indexet är baserat på statistik och dels för att kreativitet inte går att mäta. Avslutningsvis menar jag att det är svårt att se varför vi ska applicera Floridas teori i Sverige, även om den modifieras för att passa ett svenskt sammanhang. Jag är frågande till om teorin verkligen hjälper svenska kommuners ekonomiska utveckling och tillväxt. Utifrån den jämförande fallstudien menar jag att Floridas teori om den kreativa klassen och ”creative cities” mest verkar användas som ett marknadsföringssätt och inte egentligen som ett verktyg för ekonomisk utveckling och tillväxt.

Källförteckning

- Asheim, Björn och Hansen, Kalsö Högni (2009). Knowledge Bases, Talents, and Contexts: on the Usefulness of the Creative Class Approach in Sweden. *Economic Geography*, vol 85, nr 4, s. 425-442.
- Botkyrka kommun (2008). Film i Botkyrka: nya talanger, nya berättelser, nya miljöer: en samlad strategi för film och rörlig bild i Botkyrkan kommun. (Elektronisk) Botkyrka kommun. Tillgänglig som pdf-fil: <<http://www.botkyrka.se/index.php?dispatchTo=Renderer&action=download&file=73279#search='richard+florida'>> (100821).
- Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Florida, Richard (2006). *Den kreativa klassen framväxt*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Hansen, Kalsö Högni (2008). *The Urban Turn and the Location of Economic Activities*. Lund University: Department of Social and Economic Geography.
- Informationsenheten Ronneby kommun (2005) Underlag för profilering av Ronneby kommun. (Elektronisk) Ronneby kommun. Tillgänglig som pdf-fil: <<http://www.vision.ronneby.se/hjartat/Underlag%20för%20profilering.pdf>> (100821).
- Markusen, Ann (2006). Urban development and the Politics of a Creative Class: Evidence From a Study of Artists. *Environment and Planning. A, Government & policy* vol 38, nr 10, s. 1921-1940.
- Ne.se [Elektronisk resurs]*. (2000-). Malmö: Nationalencyklopedin.
- RFSL (Riksförbundet För Sexuellt Likaberättigande) (2006). *RFSL:s kommunundersökning 2006: kartläggning av hbt-personers situation i landets kommuner*. Stockholm: RFSL.
- Savage, Mike, Warde, Alan & Ward, Kevin (2003). *Urban Sociology, Capitalism and Modernity*. 2. ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Short, John Rennie (2004). *Global Metropolitan: Globalizing Cities in a Capitalist World*. London: Routledge.
- Tinagli, Irene (2007). *Sweden in the Creative Age*. Göteborg: Kulturgeografiska institutionen, Handelshögskolan, Göteborgs universitet.
- Yin, Robert K. (2007). *Fallstudier: design och genomförande*. 1. uppl. Malmö: Liber.
- Åkerblad, Torbjörn (2007). Södertälje är Sveriges mest kreativa kommun. (Elektronisk) Södertälje kommun. 1 skärmsida. Tillgänglig: <http://www.sodertalje.se/Nyhetsarkiv/Sodertalje_ar_Sveriges_mest_kreativa_kommun/> (100821).